

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

април 2020 / број 40

4/2020

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.

Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Биљана Бауцал Рајић, самостални саветник у Одсеку за порез на доходак грађана и доприносе за социјално осигурање Министарства финансија;

Весна Јовичић, овлашћени интерни ревизор;

мр Жељко Албанези;

мр Јован Чанак;

дипл. екон. Маја Јовановић, виши

буџетски инспектор у Министарству финансија;

др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;

дипл. правник Слободанка Келечевић, виши буџетски инспектор у

Министарству финансија;

дипл. екон. Тања Ђелкапић, млађи

саветник у Министарству финансија

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд

тел: +381 11 2836 890

факс: +381 11 2836 474

имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017)- . -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital
art). - 30 cmМесечно. - Друго издање на другом
медјуму:Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs**Уводна реч уредника***„Само невоље живојћа уче нас да ценимо добар живојћ”**Јохан Волфганг фон Гете*

Ванредне ситуације налажу ванредне мере. Способност човекова да се прилагоди свему, па и ванредној ситуацији оно је што га одржава на планети од постојања.

Марица седи у канцеларији и размишља о вирусу и ванредној ситуацији. Пре месец дана прорадио јој је чир на желуцу због обрачуна пореске амортизације. На крају је и то апсолвирала и све обрачунала и завршила како треба. Сад седи и размишља како да се спреми за новонасталу ситуацију у целом друштву, а да не отера себе у болницу због стреса и журбе да одмах и сада реши све недоумице. Само што је проглашено ванредно стање, сјатили се клијенти да одмах у два дана све обуставе, без размишљања о томе да се макар који дан сачека не би ли добили неко службено упутство, уредбу или помоћ како да се понашају сада када су се услови пословања значајно променили. Јесте озбиљна ситуација, али баш зато што је тако, треба трезвено и сталожено размишљати и поступати.

И Милутин је забринут, не улази у радњу нико већ данима јер коме је до оправљања аута сада када сви седе код куће због полицијског часа. Забринут је, али не паничи. Помоћника послао на одмор, а он седи у радњи и бриска алат. Питала га је Марица да ли размишља да одјави привремено радњу. „Не пада ми на памет”, мрмља Милутин, „па ваљда сам до сада нешто зарадио да могу себи нормално да плаћам доприносе и за време ове непогоде, а не да чамим овде беспослен и да ми ни стаж не иде за то време.” Не слаже се баш Марица са тим јер, ако њени клијенти обустављају пословање, одакле ће њој плаћати да им води књиге. Пре неки дан, кад је пошла на састанак код једног клијента, зауставили су је на улици да је питају колико година има! Брине се Марица како ће преживети без клијената угоститеља, фризера и других из области услуга, како ће платити претплату на стручне часописе и саветовања када опет након ванредног стања навале новине у прописима које без те помоћи не може да савлада. Каже Милутин: „Преживећемо!” Е мој црни Милутине, преживећемо угрувани, исфрустрирани и осиромашени. Али преживећемо.

Свакако вреди послушати мудре речи нашег великог писца Милоша Црњанског: „Живети по својој вољи, без ове страшне збрке, идући за својим животом, за који се и родио, идући нечем ванредном, што је као небо осећао да све покрива и завршава. Тако да му се све што је до сад чинио, не чини лудо и узалудно, а да му будућност буде схватљива и у њој да се ово празно, грозно чекање на мир једнако не продужава.”

Поштовани претплатници, цењене колеге, будимо брижни према нашим најближима, стрпљиви према окружењу и сталожени сами са собом. Вашим породицама и вама желим да сте здрави.

др Маријана Жиравец Младеновић
главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

АКТУЕЛНА ТЕМА

Вирус корона – из угла послодаваца и обављања делатности	8
1 Организација рада од куће	8
1.1 Уредба о организовању рада послодаваца за време ванредног стања	
1.2 Обрачун зараде и накнада трошкова запосленима који раде од куће	
2 Обустављена производња	11
3 Права запослених у случају привременог прекида обављања делатности предузетника	12
4 Самоизолација и изолација	13
5 Здравствено осигурање предузетника након прекида обављања делатности	14
6 Дневни извештај фискалне касе	15
7 Дефискализација касе у случају привременог прекида обављања делатности предузетника	15
Објављене су каматне стопе за које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке” за 2020. годину	16

РАЧУНОВОДСТВО

Пружање услуга смештаја – евидентирање услуга смештаја пружених директно госту или преко туристичке агенције	17
1 Категоризација и евидентирање	17
1.1 Категоризација објекта за смештај и евидентирање пружалаца услуга	
1.2 Регистар туризма	
1.3 Обавезе угоститеља који пружају услуге смештаја	
2 Директно пружање услуга смештаја госту	20
2.1 Стопа пореза на додату вредност	
2.2 Пореска основица	
2.3 Време промета услуге смештаја и евидентирање путем фискалне касе	
2.4 Услуге смештаја у угоститељским објектима домаће радиности и сеоском туристичком домаћинству	
3 Пружање услуге смештаја преко туристичке агенције	28
3.1 Услуга смештаја као део туристичког путовања – јединствене туристичке услуге	
3.2 Услуга смештаја као појединачна туристичка услуга	
3.3 Услуга смештаја у сопственим смештајним објектима туристичке агенције	
3.4 Посредовање у пружању услуге смештаја	
4 Наплата услуга смештаја ваучерима	43
Кратке теме: Питања претплатника из рачуноводства и других области	44
1 Рачуноводство	44
1.1 Евидентирање нереализованих губитака од промене фер вредности	
1.2 Покриће губитака смањењем капитала	
1.3 Чување пословних књига	
1.4 Уништење возила у несрећи – књижење	
1.5 Одмеравање залиха у велепродаји – једнообразна политика	
1.6 Обавеза вођења помоћних пословних књига	
1.7 Потпис купца на отпремници	
1.8 Књижење личне зараде предузетника	

1.9 Поправка штете на возилу – трошак периода или накнадно улагање у возило	
1.10 Обавеза исправке вредности потраживања	
2 Девизно пословање	49
2.1 Извештавање НБС	
2.2 Компензација са инодобављачем	
2.3 Примена девизног курса за евидентирање обавезе према добављачу	
3 Предузетници	50
3.1 Шлеп-служба	
3.2 Физичко лице – обвезник ПДВ-а	
3.3 Носилац пољопривредног газдинства – предузетник пољопривредник	
3.4 Престанак обављања делатности након прекида	
3.5 Субјективитет предузетника	
3.6 Прелазак паушалца на вођење књига – затечени новац на рачуну	
3.7 Прелазак паушалца на вођење књига – наплата потраживања	
3.8 Коришћење стана и возила у пословне сврхе предузетника	
4 Удружења	54
4.1 Књижење прихода остварених на тржишту	
4.2 Удружење као посредник у туризму	
5 Остале области	55
5.1 Одобравање позајмице привредном друштву	
5.2 Плаћање пореза и доприноса у случају блокаде друштва	
5.3 Солидарна одговорност физичког и правног лица за обавезе предузетника	

ПОРЕЗИ

Сразмерни порески одбитак и исправка сразмерног пореског одбитка	57
1 Подела претходног пореза	57
2 Сразмерни порески одбитак	58
2.1 Начин утврђивања сразмерног пореског одбитка	
2.2 Начин утврђивања исправке сразмерног пореског одбитка	
3 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ	63
Промет добара и услуга који се врши у складу са уговорима о кредиту, односно зајму	65
1 Процедура за остварење ослобођења	65
2 Реализација пројекта преко сталне пословне јединице	67
3 Увоз добара у Републику Србију по основу уговора о кредиту, односно зајму	68
4 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ	69
Кратке теме: Шта се сматра добрима које странац отпрема у иностранство у личном пртљагу	70
Кратке теме: Питања претплатника из области пореза	71
1 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ	71
1.1 Примљен рачун за услугу посредовања коју је пружио нерезидент	
1.2 Издавање рачуна након предаје пореске пријаве	
1.3 Повраћај плаћеног аванса	
1.4 Датум издавања рачуна у месецу који следи након месеца промета	
1.5 Позајмица без камате – када се уноси у ПОПДВ образац	

САДРЖАЈ

1.6	Обавеза за ПДВ по пописним разликама	
1.7	Купљен путнички аутомобил на лизинг	
1.8	Промет без накнаде у пословне сврхе	
1.9	Набавка опреме и продаја исте у оквиру пружене грађевинске услуге	
1.10	Дата донација – опрема која је набављена уз пореско ослобођење	
1.11	Уплатно место платне институције	
1.12	Датум обрачуна камате након периода промета	
1.13	Јединствена услуга или префактурисање трошкова	
1.14	Евидентирање дате новчане помоћи	
1.15	Исплаћена накнада по уговору о допунском раду	
2	Остала питања из области ПДВ-а	77
2.1	Резервни део уграђен у Србији, а испоручен страном правном лицу	
2.2	Изнајмљивање опреме страном правном лицу	
2.3	Маркетиншке услуге Гугла пружене резиденту који није обвезник ПДВ-а	
2.4	Присуствовање конгресу у иностранству или организовање конгреса у иностранству на захтев корисника	
2.5	Промет извршен иностраном обвезнику – медији и коришћење интелектуалне својине	
2.6	Књижно одобрење за рабат	
2.7	Префактурисање трошкова закупа представља измену пореске основице	
2.8	Због уговорене валутне клаузуле не мења се основица за ПДВ	
2.9	Примљен рачун за дезинсекцију и дератизацију	
2.10	Опремање пословног простора намењеног за ноћење пословних партнера	
2.11	Враћање увезене робе инодобављачу	
2.12	Исправка претходног пореза за објекте приликом њихове продаје	
2.13	Брисање из евиденције ПДВ-а – попис и исправка одбитка претходног пореза	
2.14	Мањак добара по испоруци – сторно рачуна издавањем новог	
2.15	Промет услуга са АПКиМ	
2.16	Накнадно евидентирање улазног рачуна и измена пореске пријаве	
2.17	Обрачун ПДВ надокнаде „самом себи“	
2.18	Префактурисани трошкови авио-карата	
2.19	Префактурисани трошкови – споредни промет прати главни промет	
2.20	Када инвеститор префактурише трошкове извођачу	
3	Порез на имовину	89
3.1	Опорезивање промета земљишта између два правна лица	
3.2	Опорезивање продаје возила, при чему је приликом куповине постојало право на одбитак претходног ПДВ-а	
3.3	Престанак пореске обавезе и подношење пореске пријаве	
4	Порез на добит	90
4.1	Трансферне цене	

ЗАРАДЕ

Критеријуми за опредељење самосталности предузетника који обављају активност уз накнаду за истог налогодавца (тест самосталности)		91
1	Разлози за увођење тзв. теста самосталности	91
2	Законски оквир	91
3	Предузетници на које се односи тест самосталности	91

4	Налогодавац.....	92
5	Анализа критеријума самосталности	92
6	Плаћање пореза и доприноса на други приход који оствари предузетник	94
7	Изузимање другог прихода из прихода од самосталне делатности	95
8	Када се спроводи тест самосталности	95
9	Почетак примене.....	95
Основни елементи обрачуна годишњег пореза на доходак грађана за 2019. годину		96
1	Обвезници пореза	96
2	Неопорезиви износ	97
3	Приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак	97
4	Приходи који се умањују за плаћени порез и доприносе за обавезно социјално осигурање	98
5	Приходи који не улазе у годишње опорезивање	98
6	Доходак за опорезивање	98
7	Пореска основица	99
8	Пореска стопа	99
Накнаде трошкова и солидарне помоћ запосленима и члановима њихових породица		100
1	Исплате члановима породице поводом смрти запосленог или пензионисаног запосленог	100
1.1	Накнада трошкова поводом смрти запосленог	
1.2	Накнада трошкова поводом смрти пензионисаног запосленог	
1.3	Солидарна помоћ поводом смрти запосленог	
1.4	Порески третман накнаде трошкова и других исплата поводом смрти запосленог или пензионисаног запосленог	
2	Исплате запосленом поводом смрти члана породице	104
2.1	Услови за исплату	
2.2	Порески третман накнаде трошкова погребних услуга за члана породице	
2.3	Солидарна помоћ у случају смрти члана породице	
3	Солидарна помоћ за случај болести, здравствене рехабилитације или инвалидности запосленог или члана његове породице.....	108
3.1	Карактеристике које се јављају при исплати солидарне помоћи	
3.2	Порески третман исплате солидарне помоћи	
3.3	Исплата помоћи из средстава синдикалне организације	
4	Помоћ запосленом због уништења или оштећења имовине услед елементарних непогода или других ванредних догађаја	111
4.1	За коју имовину и у ком случају запослени може да тражи помоћ и који износ помоћи може да се добије од послодавца?	
4.2	Услови за доделу помоћи	
4.3	Порески третман исплате помоћи	
5	Исплате по основу организоване социјалне и хуманитарне помоћи	114
5.1	Исплата социјалне или хуманитарне помоћи уз плаћање пореских обавеза	
6	Солидарне помоћи запосленима у јавном сектору	116
6.1	Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе	
6.2	Посебан колективни уговор за државне органе	
6.3	Посебан колективни уговор за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије	
6.4	Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика	

САДРЖАЈ

- 6.5 Посебан колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе
- 6.6 Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе
- 6.7 Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији
- 6.8 Посебан колективни уговор за високо образовање
- 6.9 Посебан колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе
- 6.10 Посебан колективни уговор за запослене у установама студентског стандарда чији је оснивач Република Србија

Кратке теме: Питања претплатника из области зарада, других прихода и радних односа 124

1 Зараде.....	124
1.1 Персонални оброци запослених	
1.2 Пореска пријава по одлуци суда – неисплаћен прековремени рад	
1.3 Накнада трошкова запосленом који прелази на непуно радно време	
2 Остали приходи	125
2.1 Накнада трошкова волонтерима	
2.2 Исплата помоћи физичком лицу – из угла дохотка грађана и пореза на добит	
2.3 Коришћење сопственог возила у службене сврхе и трошкови горива	
2.4 Опорезивање дивиденде остварене у другој држави	
2.5 Узимање робе за приватне потребе оснивача	
2.6 Издавање магацинског простора у закуп другом физичком лицу	
2.7 Награда добијена на наградном конкурс	
2.8 Стручно усавршавање запосленог у иностранству	
3 Боловање	131
3.1 Боловање због болести детета – отац детета није запослен	
3.2 Право пензионера који ради са непуним радним временом на боловање	
4 Радни односи	132
4.1 Линеарна исплата регреса	
4.2 Отпремнина при одласку у пензију – бруто или нето просечна зарада као основ за обрачун	
4.3 Предузетник нема право на јубиларну награду	
4.4 Сагласност запосленог на обуставу рате зајма од зараде	
4.5 Продужење уговора на одређено време – анекс или нови уговор	
4.6 Рад недељом	
5 Олакшице.....	136
5.1 Олакшица за новоосновано друштво са више оснивача	
5.2 Књижење повраћаја пореза и доприноса по основу олакшица за запошљавање	
5.3 Пример обрачуна зараде запосленог и попуњавање пријаве ППП-ПД – уз олакшицу из члана 21ж ЗПДГ-а	
6 Остале области	138
6.1 Обавеза обрачуна и плаћања доприноса за оснивача – ликвидационог управника	
6.2 Порески кредит за доходак остварен у другој држави	

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Састављање и подношење тромесечног извештаја о извршењу буџета / финансијског плана за период јануар–март 2020. године	141
---	------------

1 Обрасци на којима се састављају тромесечни/периодични извештаји	141
1.1 Начин попуњавања обрасца 5	
1.2 Консолидовани периодични извештај	
1.3 Објашњење одступања између одобрених средстава и извршења	
2 Рокови за достављање периодичних извештаја	143
Ревизија и отпис библиотечке грађе и извора у школским библиотекама	144
1 Уредба о буџетском рачуноводству	144
2 Закон о библиотечко-информационој делатности	145
3 Правилник о отпису библиотечко-информационе грађе и извора.....	146
3.1 Инвентарисање библиотечко-информационе грађе и извора	
3.2 Обрада библиотечко-информационе грађе и извора	
3.3 Ревизија библиотечко-информационе грађе и извора	
3.4 Отпис библиотечко-информационе грађе и извора	
Финансирање делатности основних школа – трансфери са различитих нивоа власти и приходи по основу обављања проширене делатности.....	151
1 Систем финансирања основног образовања – извори средстава	151
1.1 Подзаконска акта	
1.2 Подзаконска акта Аутономне Покрајине Војводине	
2 Сопствени извори финансирања.....	153
2.1 Приходи остварени по основу обављања проширене делатности школе	
2.2 Приходи остварени по основу давања непокретности у закуп	
3 Правилник о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем са примером књижења остварених прихода	154
4 Најчешће неправилности уочене у поступку инспекцијске контроле.....	156
4.1 Пример 1: Наплата накнаде или уговорене своте	
4.2 Пример 2: Закуп школске сале	
Неправилности утврђене контролом законитог и наменског коришћења средстава	157
1 Коришћење јавних средстава	158
2 Уочене неправилности.....	159
2.1 Уговор закључен након издавања и плаћања рачуна	
2.2 Грешке у евидентирању трансфера из буџета општине на рачун школе	
2.3 Остале неправилности	
Пропусти буџетских корисника у рачуноводству	163
1 Примери пропуста	163
1.1 Налози за књижење не прате хронологију књижења	
1.2 Корисник не води помоћну књигу основних средстава	
1.3 Веродостојна исправа за књижење	
1.4 Непостојање интерног акта о рачуноводству	
1.5 Картице конта нису закључене	
1.6 Недостављање ИОС-а	

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за април 2020. године	165
---	------------

Вирус корона – из угла послодаваца и обављања делатности

На дан 15. марта 2020. године („Сл. гласник РС” бр. 29/2020) објављена је Одлука о проглашењу ванредног стања на територији Републике Србије, која је ступила на снагу на дан објављивања.

Због ванредних околности у појединим делатностима дошло је до прекида рада, односно до смањења обима посла и губитка прихода. У вези са тим дајемо одговоре на нека питања претплатника **на основу тренутно важећих одредби закона, које притом у условима ванредног стања могу да се промене по другачијој процедури у односу на редовно стање (уредбом Владе):**

- ▶ Како организовати рад запослених од куће?
- ▶ Која су права запосленог у случају обустављања производње?
- ▶ Која су права запослених у случају привременог прекида обављања делатности предузетника?
- ▶ Како предузетник може остваривати права из здравственог осигурања након прекида обављања делатности?
- ▶ Да ли запослени има право на неку накнаду за време изолације или самоизолације?
- ▶ Обавеза штампања дневних извештаја фискалне касе и обавеза дефискализације касе у случају привременог прекида обављања делатности!

Све уредбе које влада буде доносила у вези са поступањем у ванредној ситуацији, које уређују питања која смо у овом чланку размотрили, биће накнадно објављене на страници часописа www.poslovnisavetnik.net.

1 Организација рада од куће

Имајућу у виду одлуку о проглашењу ванредног стања, као и нашу потребу да за одређени број запослених за које постоје услови организујемо рад од куће, у којој форми (одлука, решење појединачно или за више лица) и на основу којих одредби закона би било исправно да организујемо рад?

По нашем мишљењу, на основу члана 192. Закона о раду и Одлуке о уведеном ванредном стању

надлежни орган доноси одлуку у којој се наводе следеће мере:

- ▶ навести запослене који ће радити од куће,
- ▶ када почиње рад од куће (датум), а не може да се одреди крајњи датум, тако да треба навести да то зависи од трајања ванредног стања,
- ▶ начелна одредба да ће му се за време рада од куће обезбедити сва права у складу са Законом о раду и општим актом, а да ће се сваком запосленом издати решење.

Одлука би, по нашем мишљењу, требало да садржи образложење.

На основу поменуте одлуке сваком запосленом треба да се изда решење у складу са 193. чланом (на основу члана 192. Закона о раду и наведене одлуке), које може да садржи и елементе из члана 42. Закона о раду у вези са радом од куће, с тим да се оно издаје привремено за време трајања ванредног стања. У том решењу треба навести трајање радног времена, начин вршења надзора над радом запосленог, затим које послове конкретни запослени ради, са ким комуницира у седишту фирме, колика му је зарада, као и да нема право на превоз, али има на топли оброк.

Влада је донела Уредбу о организовању рада послодаваца за време ванредног стања (даље: Уредба).

Уредба је објављена у „Службеном гласнику РС” бр. 31/2020 од 16. марта 2020. године, а почела је да се примењује од дана објављивања. Овом уредбом уређују се посебан начин и организација рада послодаваца на територији Републике Србије за време ванредног стања.

Значи, Уредба се примењује од 16. марта 2020. године до укидања ванредног стања.

1.1 Уредба о организовању рада послодаваца за време ванредног стања

Члан 1.

Овом уредбом уређује се посебан начин и организација рада послодаваца на територији Републике Србије за време ванредног стања.

6 Дневни извештај фискалне касе

Уколико смо због проглашеног ванредног стања приморани да затворимо огранак за угости-тељске делатности (кафе-кухињу), да ли и даље постоји обавеза да из касе штампамо пресек стања и дневни извештај (без промета)?

Одговор се даје на основу тренутно важећих одредби закона, које у условима ванредног стања могу да се промене по другачијој процедури у односу на редовно стање (уредбом Владе).

Сагласно члану 13. став 1. Закона о фискалним касама, дневни извештај је фискални документ који је обвезник дужан да формира и штампа једном дневно, на крају рада.

Дневни извештај се не штампа у данима који нису радни. Међутим, сваког радног дана, независно од тога да ли је тог дана остварен промет, штампа се дневни извештај.

Када у организационом деловима у којима је инсталирана фискална каса не обављају делатност на основу донете одлуке да се они привремено затварају због ванредног стања, то јест када су за те организационе делове нерадни дани, тада нисте дужни да штампате дневне извештаје.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-00285/2006-04 од 13. 12. 2006. године:

„При томе напомињемо да у случају када привредни субјект у свом малопродајном објекту има више фискализованих каса, а евидентира промет само преко једне фискалне касе, дужан је да формира и одштампа дневни извештај за све фискалне касе које се налазе у малопродајном објекту, без обзира на то што је стање дневног извештаја нула.

Такође напомињемо да уколико обвезник који има више наплатних места у свом објекту укине једно или више наплатних места, односно оцени да му једна од фискалних каса није потребна, може поднети захтев да дефискализује фискалне касе (конкретно, фискална каса која се користила на дан отварања малопродајног објекта).”

Ипак, на основу незваничних информација, уколико је обвезник донео одлуку о привременом престанку рада услед ванредне ситуације, није у обавези да за то време формира дневне извештаје

је из фискалне касе нити да спроводи поступак дефискализације касе, али је у обавези да о привременом престанку рада обавести надлежну Пореску управу која води Регистар фискализованих каса.

7 Дефискализација касе у случају привременог прекида обављања делатности предузетника

Да ли предузетник који привремено прекине обављање делатности мора да штампа дневне извештаје фискалне касе?

Одговор се даје на основу тренутно важећих одредби закона, које у условима ванредног стања могу да се промене по другачијој процедури у односу на редовно стање (уредбом Владе).

У случају да предузетник привремено прекине обављање делатности, а поседује фискалну касу, потребно је спровести дефискализацију. У вези са тим наводимо део из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-00116/2007-04 од 16. 7. 2007. године:

„Према томе, у складу с наведеним чланом Закона, као и наведеним Правилником, а имајући у виду да је привредни субјект привремено престао да обавља делатност за коју је прописана обавеза евидентирања промета преко фискалне касе, Министарство финансија је мишљења да је привредни субјект који привремено престане да обавља делатност за коју је прописана обавеза евидентирања промета преко фискалне касе дужан да дефискализује фискалну касу, односно да изврши брисање из регистра фискализованих каса.

Такође, Министарство финансија напомиње да, када привредни субјект поново отпочиње обављање делатности, дужан је да фискализује фискалну касу, односно да се упише у регистар фискалних каса, у складу са чланом 38. Закона.”

Поред свега, а по незваничним информацијама, уколико је обвезник донео одлуку о привременом престанку рада услед ванредне ситуације, за то време није обавезан да формира дневне извештаје из фискалне касе нити да спроводи поступак дефискализације касе, али јесте да о привременом престанку рада обавести надлежну Пореску управу која води Регистар фискализованих каса.

ПС

Објављене су каматне стопе за које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке” за 2020. годину

У „Службеном гласнику” 21/2020 објављен је Правилник о каматним стопама за које се сматра да су у складу са принципом „ван дохвата руке” за 2020. годину. Правилник је ступио на снагу 14. марта 2020. године.

Прописане каматне стопе односе се на утврђивање пореза на добит за 2020. годину, а могу да се примењују и за потребе обрачуна пореза на добит по одбитку у случају исплате прихода од камате повезаном нерезидентном правном лицу.

	2020. год.	2019. год.	2018. год.
За друга привредна друштва (осим за банке и даваоце финансијског лизинга)			
Краткорочни кредити у РСД	4,71%	4,98%	5,84%
Дугорочни кредити у РСД	5,55%	5,69%	5,58%
Краткорочни кредити у ЕУР и динарски кредити индексирани у ЕУР	2,64%	2,71%	3,10%
Дугорочни кредити у ЕУР и динарски кредити индексирани у ЕУР	2,87%	2,90%	3,42%
Краткорочни кредити у ЦХФ и динарски кредити индексирани у ЦХФ	7,84%	Није објављена	12,97%
Дугорочни кредити у ЦХФ и динарски кредити индексирани у ЦХФ	7,52%	7,61%	8,21%
Краткорочни кредити у УСД и динарски кредити индексирани у УСД	4,83%	3,08%	4,41%
Дугорочни кредити у УСД и динарски кредити индексирани у УСД	4,05%	4,12%	4,16%
За банке и даваоце финансијског лизинга			
Краткорочни кредити у РСД	1,92%	2,72%	3,10
Дугорочни кредити у РСД	2,71%	Није објављена	4,10
Кредити у ЕУР и динарски кредити индексирани у ЕУР	3,11%	3,64%	3,19
Кредити у УСД и динарски кредити индексирани у УСД	3,87%	5,05%	2,45
Кредити у ЦХФ и динарски кредити индексирани у ЦХФ	2,54%	2,98%	3,12
Кредити у СЕК и динарски кредити индексирани у СЕК	3,92%	3,91%	3,70
Кредити у НОК и динарски кредити индексирани у НОК	Није објављена	4,25%	Није објављена
Кредити у ГБП и динарски кредити индексирани у ГБП	1,88%	1,92%	1,15
Кредити у РУБ и динарски кредити индексирани у РУБ	3,23%	1,41%	3,33

ИНГ-ПРО

Пружање услуга смештаја – евидентирање услуга смештаја пружених директно госту или преко туристичке агенције

Услугу смештаја смештајни објект може да пружа директно гостима или путем туристичких агенција. Склопљени уговор између пружаоца услуге и агенције, као и начин обављања услуга смештаја, дефинишу пореске обавезе смештајних објеката, односно туристичких агенција. Притом је најважније да се при склапању уговора између пружаоца услуге и агенције тачно наведу услуге које ће се обављати, смештај или закуп, као и јасна одредба о томе у чије име и за чији рачун агенција послује. У чланку ће бити обрађено опорезивање и рачуноводствено евидентирање у смештајним објектима који директно пружају услуге смештаја гостима, као и опорезивање и рачуноводствено евидентирање пружених услуга туристичке агенције, у зависности од тога да ли је услуга смештаја саставни део јединствене туристичке услуге и да ли се пружа као посебна туристичка услуга или агенција наступа само као посредник између госта и пружаоца услуге смештаја. При томе ће бити размотрене и специфичности пружања услуга смештаја у објектима домаће радиности и сеоским туристичким домаћинствима.

Увод

Чланом 3. Закона о угоститељству („Сл. гласник РС”, бр. 17/2019) угоститељска делатност дефинисана је као **пружање услуга смештаја**, припремање и услуживање хране, пића и напитака, као и припремање и достављање хране корисницима за потрошњу на другом месту, што угоститељ обавља у угоститељском објекту, ван угоститељског објекта и у покретном угоститељском објекту, у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Поред тога, чланом 17. истог закона дефинисане су врсте угоститељских објеката, и то:

- 1) угоститељски објект за смештај и
- 2) угоститељски објект за исхрану, пиће и напитеке.

У угоститељском објекту за смештај пружају се услуге смештаја, припремања и услуживања хране, пића и напитака, друге услуге уобичајене у угоститељству или само услуге смештаја. У угоститељске објекте за смештај сврставају се: хотел и подврсте хотела, мотел, туристичко насеље и подврста туристичког насеља, пансион, камп, кампиралитште, хостел, преноћиште, коначиште, ботел, кућа, апартман, соба, сеоско туристичко домаћинство, ловачка вила, ловачки дом, ловачка кућа и ловачка колиба, као и други објекти за пружање услуга смештаја.

1 Категоризација и евидентирање

1.1 Категоризација објеката за смештај и евидентирање пружалаца услуга

Категоризација угоститељских објеката за смештај и евидентирање угоститеља који пружају услуге смештаја уређено је следећим прописима:

Пропис	Објављен у „Сл. гласнику РС” бр.
Закон о угоститељству	17/2019
Правилник о садржини и начину подношења пријаве за некатегорисани угоститељски објект за смештај, некатегорисани објект за смештај наутичког туризма, некатегорисани објект за смештај ловног туризма и о садржини и начину вођења евиденције објеката за смештај (даље: Правилник о подношењу пријаве)	90/2019
Правилник о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај (даље: Правилник за категоризацију)	83/2016 и 30/2017
Правилник о облику, садржини и начину вођења евиденције гостију у сеоском туристичком домаћинству	96/2009
Правилник о облику, садржини и начину вођења евиденције гостију у угоститељском објекту за смештај	
Правилник о облику, садржини и начину вођења евиденције гостију у домаћој радиности	

- 1) потписан списак реализованих ваучера;
- 2) уредно попуњене и потписане ваучере;
- 3) фискални исечак за пружене услуге;
- 4) посебан рачун из члана 3. став 5. ове уредбе.

Осим ове документације, угоститељ доставља потписану спецификацију, која садржи:

- 1) све пружене услуге са посебно исказаном услугом ноћења и појединачном ценом (која се једино рефундира);
- 2) исказан износ бораваћине таксе, са знаком о евентуалном умањењу или ослобађању (позив на одредбе прописа којима се уређује област угоститељства).

У случају да угоститељске услуге пружа непосредно, физичко лице није у обавези да достави ову спецификацију.

На основу достављене уредне документације врши се рефундација средстава у року од четрдесет пет дана од датума пријема комплетне документације.

Пример: Евидентирање наплате услуга смештаја ваучером

Џица Веселковић платила је петодневни аранжман у хотелу „Завичај” 25.000 динара. Од тога је 15.000 услуга ноћења, а 10.000 исхрана (доручак и вечера). Хотелу је предала ваучер Министарства туризма, а остатак платила картицом.

Опис	Продајна цена	ПДВ садржан у продајној цени	Основица за ПДВ
Услуге ноћења	15.000,00	1.363,64	13.636,37
Исхрана – доручак и вечера	10.000,00	1.666,67	8.333,33
УКУПНО	25.000,00	3.030,30	21.969,70

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	2419	Прелазни рачун за продају платном картицом	20.000,00	
	2439	Благајна – ваучери	5.000,00	
	476	Обавезе за ПДВ по основу продаје за готовину		3.030,30
	614	Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		21.969,70
- за евидентирање плаћања јосић ириком одјаве из хошела				
2.	222	Потраживања од државних органа и организација	5.000,00	
	2439	Благајна – ваучери		5.000,00
- за јоштраживање од издаваоца ваучера Министарства шривине, туризма и телекомуникација				
3.	241	Текући рачун	5.000,00	
	222	Потраживања од државних органа и организација		5.000,00
- за рефундацију средстава ујосићшељу				

ПС

Кратке теме: Питања претплатника из рачуноводства и других области

1 Рачуноводство

1.1 Евидентирање нереализованих губитака од промене фер вредности

Питање: Ми смо мало правно лице и примењујемо МСФИ за МСП. Имамо акције намењене продаји које котирају на берзи у Словенији. Њихова набавна вредност била је 70.000 евра, али је по последњем извештају Илирике на 31. 12. 2019. год. њихова тржишна вредност опала и износи 70.000 евра. Како је исправно да спроведемо књиговодствено смањење вредности акција намењених продаји?

Одговор: У складу са чланом 19. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, на рачуну 236 – Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха – исказују се пласмани у купљене или на други начин стечене краткорочне и дугорочне преносиве хартије од вредности (акције, обвезнице, благајнички записи, комерцијални записи, државни записи, сертификати о депозиту и остале хартије од вредности којима се тргује), које су, у складу са пословном политиком правног лица и предузетника, и прибавље-

одређеном облигационом односу (асигнација, цесија и др.), **искључиво ради испуњења обавеза по основу јавних прихода на које се примењује овај закон.**

Овим члановима ЗПППА дозвољено је привредним субјектима чији су пословни рачуни блокирани, а за које је Пореска управа издала решење о привременој мери, да исплаћују зараде, накнаде трошкова и друга примања запослених путем асигнације и цесије.

Образац ППП-ПД подноси Пореској управи и потписује подносилац обрасца – блокирани привредни субјект. Овај образац, као и сви други, доставља се ПУ електронским путем. Након контроле о исправности поднетог обрасца ПУ прихвата документ, а да је документ у реду потврђује додељивањем БОП броја.

Пословна банка дозвољава плаћање зараде и пореза и доприноса привредном субјекту који је у блокади на основу члана 30а ЗПППА, под условом да налог за пренос садржи број одобрења – БОП.

Плаћање зараде/накнаде асигнацијом врши се тако што лице које је уговором о асигнацији преузело обавезу да ће уместо блокираног привредног субјекта да плати зараду/накнаду и порезе и доприносе својој пословној банци доставља посебан налог за пренос средстава. Налог за плаћање попуњава фирма која плаћа, па наводи своје податке као исплатилац, а потписује га одговорно лице тог привредног субјекта.

Обрачунату накнаду са припадајућим порезом и доприносима књижите као и иначе ставом 525/465; 489. Исплату књижите ставом 465; 489/4 (обавеза према лицу које је уплатило), а ако од лица које је уплатило порез и доприносе имате потраживање (по неком другом основу) 465; 489/204.

5.3 Солидарна одговорност физичког и правног лица за обавезе предузетника

Питање: Занатска радња била је жирант 2007. године за узети кредит неком другом правном лицу. Жирант је сада пререгистрован у ДОО. У међувремену корисник кредита није исплаћивао рате на време. Да ли жирант, с обзиром на то да је пререгистровао фирму у ДОО, одговара и даље целокупном својом имовином за узети кредит другог правног лица или банка свој дуг може да наплати само преко оснивачког улога?

Одговор: У складу са одредбом члана 92. став 3. Закона о привредним друштвима, након губитка својства предузетника то физичко лице остаје

одговорно целокупном својом имовином за све обавезе настале у вези са обављањем делатности до тренутка брисања предузетника из регистра.

Имајући у виду наведено, Закон регулише два важна правна питања:

- 1) преузимање права и обавеза предузетника од стране привредног друштва и
- 2) увођење солидарне одговорности физичког лица за обавезе предузетника и након брисања.

Основни недостатак обављања делатности у форми предузетника јесте то што физичко лице које је регистровало делатност одговара за обавезе које настану из пословања својом целокупном личном имовином. За разлику од предузетника, код правних лица најчешће се за обавезе одговара до висине улога. Управо због тога је, у случају наставка обављања делатности предузетника у форми привредног друштва, врло осетљиво питање одговорности за обавезе које су настале из времена обављања делатности у форми предузетника. Због тога Закон предвиђа један вид солидарне одговорности физичког и правног лица за обавезе предузетника који престаје да постоји, чиме је положај поверилаца предузетника обезбеђен. Наиме, за обавезе предузетника које су настале из пословања до тренутка оснивања привредног друштва, односно до брисања предузетника одговара:

- 1) новоосновано правно лице које преузима сва права и обавезе предузетника (до висине уложеног капитала, односно имовине),
- 2) физичко лице, некадашњи предузетник, а сада оснивач привредног друштва (цеокупном својом имовином).

ПС

Сразмерни порески одбитак и исправка сразмерног пореског одбитка

Увод

Обвезници ПДВ-а могу да се поделе у три групе када је у питању право на одбитак претходног пореза, и то на:

- 1) обвезнике који имају право на одбитак **свеукупног** износа претходног пореза – субјекти који врше опорезив промет, промет за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза и промет који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији;
- 2) обвезнике који апсолутно **немају** право на одбитак претходног пореза – субјекти који искључиво врше промет добара и услуга из члана 25. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04... и 72/19 – даље: Закон о ПДВ-у), за који је Законом о ПДВ-у прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза;
- 3) обвезнике који имају право на одбитак **једног дела** претходног пореза – субјекти који паралелно врше промет добара и услуга за који постоји право на одбитак претходног пореза и промет за који не постоји право на одбитак претходног пореза.

Обвезници ПДВ-а такође могу да се поделе у три групе када је у питању подела претходног пореза и сразмерни порески одбитак, и то на:

- 1) обвезнике који се претежно баве опорезивим прометом добара и услуга, тј. прометом добара и услуга за који постоји право на одбитак претходног пореза, **а само у ретким ситуацијама изврше промет за који је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза;**
- 2) обвезнике који се претежно баве прометом добара и услуга за који је Законом о ПДВ-у прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза, **а само у ретким ситуацијама изврше промет добара и услуга за који постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ-а, али и право на одбитак претходног пореза;**
- 3) обвезнике који константно врше промет добара и услуга за који постоји право на одбитак претходног пореза и за који не постоји право на одбитак претходног пореза.

1 Подела претходног пореза

Порески обвезник који користи испоручена или увезена добра или прима услуге за потребе своје делатности, да би извршио промет добара и услуга за који постоји право на одбитак претходног пореза, као и промет добара и услуга за који не постоји право на одбитак претходног пореза, дужан је да изврши поделу претходног пореза према економској припадности на део који има право и на део који нема право да одбије од ПДВ-а који дугује, сходно члану 30. став 1. Закона о ПДВ-у. Та подела врши се на основу намене коришћења добара, односно услуга набављених, односно примљених у пореском периоду. Наиме, обвезник ПДВ-а који поједина набављена добра, односно примљене услуге у потпуности користи или ће их користити за промет добара и услуга са правом на одбитак претходног пореза (опорезив промет, промет за који је прописано пореско ослобођење са правом на одбитак претходног пореза и промет који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији) има право на одбитак укупног износа ПДВ-а обрачунатог за промет тих добара и услуга, односно плаћеног при увозу добара. У супротном, обвезник ПДВ-а који поједина набављена добра, односно примљене услуге у потпуности користи или ће их користити за промет добара и услуга без права на одбитак претходног пореза (промет за који је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза и промет који је извршен у иностранству, ако за тај промет не би постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији) нема право на одбитак укупног износа ПДВ-а обрачунатог од стране претходног учесника у промету за промет тих добара и услуга, односно плаћеног при увозу добара.

Поделу претходног пореза према економској припадности на део који има право и део који нема право да одбије од ПДВ-а који дугује дужан је да врши сваки обвезник ПДВ-а који користи испоручена или увезена добра или примљене услуге за потребе обављања своје делатности, у оквиру које

8е ПДВ ЗА ПРОМЕТ ДОБАРА И УСЛУГА КОЈИ МОЖЕ ДА СЕ ОДБИЈЕ КАО ПРЕТХОДНИ ПОРЕЗ И ИСПРАВКЕ ОДБИТКА ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА		Износ
8е.1	Укупно обрачунати ПДВ за промет набављених добара и услуга за који је порески дужник обвезник ПДВ-а – испоручилац добара, односно пружалац услуга, који може да се одбије као претходни порез (8а.8 умањен за износ ПДВ-а који не може да се одбије као претходни порез)	
8е.2	Укупно обрачунати ПДВ за промет набављених добара и услуга за који је порески дужник обвезник ПДВ-а – прималац добара, односно услуга, који може да се одбије као претходни порез (3а.9 умањен за износ ПДВ-а који не може да се одбије као претходни порез)	
8е.3	Исправка одбитка – повећање претходног пореза, осим по основу измене основице за промет добара и услуга и по основу увоза добара	70.000
8е.4	Исправка одбитка – смањење претходног пореза, осим по основу измене основице за промет добара и услуга	
8е.5	Укупно обрачунати ПДВ за промет добара и услуга који може да се одбије као претходни порез (8е.1 + 8е.2 + 8е.3 + 8е.4)	70.000
8е.6	Укупно обрачунати ПДВ за промет добара и услуга који може да се одбије као претходни порез увећан за износ за који не може да се умањи обрачунати ПДВ (8е.5 + (5.2 + 5.5 у апсолутном износу))	70.000

Податак у пољу 8е.3 обрасца ПОПДВ не може да буде са предзнаком „минус“, док се подаци у пољу 8е.4 обрасца ПОПДВ увек исказују са предзнаком „минус“.

У пољу 8е.4 обрасца ПОПДВ исказују се подаци о износу за који је смањен износ који може да се одбије као претходни порез, осим по основу измене основице. Наиме, подаци о износу за који је смањен ПДВ по основу измене основице, независно од тога да ли је истовремено реч о ПДВ-у који може да се одбије као претходни порез, исказују се у одговарајућим пољима обрасца ПОПДВ, тако да су већ укључени у рачунске операције на основу којих се утврђује износ ПДВ-а који може да се одбије као претходни порез. Према томе, у пољу 8е.4 обрасца ПОПДВ исказују се подаци о износу за који је смањен износ који може да се одбије као претходни порез, између осталог, и по основу исправке – смањења сразмерног пореског одбитка у последњем по-

реском периоду календарске године или последњем пореском периоду, у складу са Законом о ПДВ-у. Начин утврђивања исправке сразмерног пореског одбитка уређен је Правилником о начину утврђивања и исправке сразмерног пореског одбитка.

Пример: Обвезник ПДВ-а који набавља одређена добра и услуге, које затим користи да би извршио промет са правом на одбитак претходног пореза и промет без права на одбитак претходног пореза, при утврђивању дела ПДВ-а који може да одбије као претходни порез користи проценат сразмерног пореског одбитка.

За порески период децембар 2019. године обвезник ПДВ-а утврдио је да има право на мањи сразмерни порески одбитак у износу од 53.000 динара. У обрасцу ПОПДВ, у пољу 8е.4, за порески период децембар 2019. године обвезник ПДВ-а исказује исправку – смањење претходног пореза у износу од - 53.000 динара.

8е ПДВ ЗА ПРОМЕТ ДОБАРА И УСЛУГА КОЈИ МОЖЕ ДА СЕ ОДБИЈЕ КАО ПРЕТХОДНИ ПОРЕЗ И ИСПРАВКЕ ОДБИТКА ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА		Износ
8е.1	Укупно обрачунати ПДВ за промет набављених добара и услуга за који је порески дужник обвезник ПДВ-а – испоручилац добара, односно пружалац услуга, који може да се одбије као претходни порез (8а.8 умањен за износ ПДВ-а који не може да се одбије као претходни порез)	
8е.2	Укупно обрачунати ПДВ за промет набављених добара и услуга за који је порески дужник обвезник ПДВ-а – прималац добара, односно услуга, који може да се одбије као претходни порез (3а.9 умањен за износ ПДВ-а који не може да се одбије као претходни порез)	
8е.3	Исправка одбитка – повећање претходног пореза, осим по основу измене основице за промет добара и услуга и по основу увоза добара	
8е.4	Исправка одбитка – смањење претходног пореза, осим по основу измене основице за промет добара и услуга	- 53.000
8е.5	Укупно обрачунати ПДВ за промет добара и услуга који може да се одбије као претходни порез (8е.1 + 8е.2 + 8е.3 + 8е.4)	- 53.000
8е.6	Укупно обрачунати ПДВ за промет добара и услуга који може да се одбије као претходни порез увећан за износ за који не може да се умањи обрачунати ПДВ (8е.5 + (5.2 + 5.5 у апсолутном износу))	0

дипл. екон. Тања Ђелкапић, млађи саветник у Министарству финансија

Промет добара и услуга који се врши у складу са уговорима о кредиту, односно зајму

Увод

Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04... и 72/19 – даље: Закон о ПДВ-у) прописана су пореска ослобођења, између осталог, и за промет добара и услуга, као и увоз добара који се врши у складу са одређеним међународним уговорима, а у циљу реализације конкретних пројеката.

У складу са одредбом члана 24. став 1. тачка 16б) Закона о ПДВ-у, ПДВ се не плаћа на промет добара и услуга који се врши у складу са уговорима о кредиту, односно зајму, закљученим између државне заједнице Србија и Црна Гора, односно Републике и међународне финансијске организације, односно друге државе, као и између треће стране и међународне финансијске организације, односно друге државе, у којима се Република Србија појављује као гарант, односно контрагарант у делу који се финансира добијеним новчаним средствима, ако је тим уговорима предвиђено да се из добијених новчаних средстава неће плаћати трошкови пореза.

1 Процедура за остварење ослобођења

Предметно пореско ослобођење може да се оствари по процедури прописаној Правилником о начину и поступку остваривања пореских ослобођења код ПДВ са правом на одбитак претходног пореза („Сл. гласник РС”, број 120/12... и 80/19 – даље: Правилник).

Напомињемо да се одредба члана 24. став 1. тачка 16б) Закона о ПДВ-у примењује искључиво на промет добара и услуга који се врши у складу са уговорима о кредиту, односно зајму.

Пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 16б) Закона о ПДВ-у односи се на промет добара и услуга који се врши у складу са уговорима о кредиту, односно зајму, ако је тим уговорима предвиђено да се из добијених новчаних средстава неће плаћати трошкови пореза, при чему су закључени између:

- 1) државне заједнице Србија и Црна Гора или Републике Србије и међународне финансијске организације;
- 2) државне заједнице Србија и Црна Гора или Републике Србије и друге државе;
- 3) треће стране и међународне финансијске организације, у којем се Република Србија појављује као гарант, односно контрагарант;
- 4) треће стране и друге државе, у којем се Република Србија појављује као гарант, односно контрагарант.

Републички орган надлежан за послове трезора Републике Србије доставља Централни Пореске управе списак и копије закључених уговора о кредиту, односно зајму, које је закључила Република Србија, односно у којима се Република Србија појављује као гарант или контрагарант, као и податке о износу и намени средстава који су предмет уговора о кредиту, односно зајму, којима је предвиђено да се из добијених средстава неће плаћати трошкови пореза. Предметна документација доставља се у папирном или електронском облику Централни Пореске управе.

Корисник кредита, односно зајма (даље: корисник средстава) доставља Пореској управи списак страних лица са којима има закључене уговоре о промету добара и услуга, као и закључене уговоре. Предметна документација доставља се у електронском облику преко портала Пореске управе.

Министарство финансија објавило је Мишљење бр. 011-00-773/2019-04 од 28. октобра 2019. године, у вези са питањем ко може да оствари пореско ослобођење у случају промета добара и услуга који се врши у циљу реализације Пројекта „Модернизација техничко-путничке станице Земун – фаза 1”, а на основу Уговора о зајму између Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија Воз” Београд (корисник зајма) и Европске банке за обнову и развој (ЕБРД), за који је Република Србија гарант, који се у потпуности финансира из средстава зајма, када је уговором закљученим између наручи-

промет за који је прописано пореско ослобођење (у делу 6.1), а посебно о увозу добара стављених у слободан промет на који се плаћа ПДВ (у делу 6.2).

Пример: У пореском периоду децембар 2019. године обвезник ПДВ-а извршио је увоз добара који се врши у складу са међународним уговором о кредиту закљученим између Републике Србије и Светске банке, којим је предвиђено да се трошкови пореза неће плаћати, при чему се исти у потпу-

ности финансира из средстава кредита. Лице које врши увоз поседује потврду о пореском ослобођењу коју је издала Централа Пореске управе. Вредност увоза према царинском документу износи 1.500.000 динара.

У обрасцу ПОПДВ у делу 6.1 обвезник ПДВ-а исказује износ од 1.500.000 динара. Напомињемо да би податак у делу 6.3 обрасца ПОПДВ (износ од 1.550.000 динара) био аутоматски исказан.

6. УВОЗ ДОБАРА СТАВЉЕНИХ У СЛОБОДАН ПРОМЕТ У СКЛАДУ СА ЦАРИНСКИМ ПРОПИСИМА			
6.1 Вредност добара за чији је увоз прописано пореско ослобођење, укључујући и повећање односно смањење вредности тих добара		1.500.000	
6.2 Увоз добара на који се плаћа ПДВ		Општа стопа	Посебна стопа
6.2.1	Основица за увоз добара		
6.2.2	Повећање основице за увоз добара		
6.2.3	Смањење основице за увоз добара		
6.3	Укупна вредност, односно основица за увоз добара (6.1 + 6.2.1 + 6.2.2 + 6.2.3)		
6.4	Укупан ПДВ плаћен при увозу добара, који може да се одбије као претходни порез	1.500.000	

ПС

дипл. екон. Тања Ђелкапић, млађи саветник у Министарству финансија

Кратке теме: Шта се сматра добрима које странац отпрема у иностранство у личном пртљагу

Предмет опорезивања ПДВ-ом јесу испорука добара и пружање услуга које порески обвезник изврши у Републици Србији уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику Србију.

Промет добара, у смислу Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/04... и 72/19 – даље: Закон о ПДВ-у), а у складу са одредбом члана 4. став 1. Закона о ПДВ-у, јесте пренос права располагања на телесним стварима (даље: добра) лицу које тим добрима може да располаже као власник, ако овим законом није друкчије одређено.

У складу са чланом 24. став 1. тачка 4) Закона о ПДВ-у, ПДВ се **не плаћа** на промет добара која путник отпрема у иностранство у личном пртљагу у некомерцијалне сврхе, ако:

► путник у Републици Србији нема пребивалиште ни боравиште;

- добра се отпремају пре истека три календарска месеца по истеку календарског месеца у којем је извршен промет добара;
- укупна вредност испоручених добара једнака је или већа од 6.000 динара, укључујући ПДВ;
- обвезник ПДВ-а поседује доказе да је путник отпремио добра у иностранство.

Међутим, пореско ослобођење за промет добара из члана 24. став 1. тачка 4) Закона о ПДВ-у не односи се на промет добара која се сматрају акцизним производима у складу са законом којим се уређују акцизе, као ни на промет добара за опремање и снабдевање било ког превозног средства за приватне потребе.

У складу са наведеним Министарство финансија у Мишљењу бр. 430-00-00623/2019-04 од 11. фе-

бруара 2020. године наводи: „Пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 4) Закона не односи се на промет добара која се сматрају акцизним производима у складу са законом којим се уређују акцизе и промет добара за опремање и снабдевање било ког превозног средства за приватне потребе. С тим у вези, добрима за опремање и снабдевање било ког превозног средства за приватне потребе сматрају се аутомобилске гуме, гуме за бицикле, мотоцикле,

тракторе и мотокултиваторе, пресвлаке за седишта и патоснице за превозна средства, музички и навигациони уређаји за превозна средства, сетови обавезне опреме за превозна средства (нпр. прва помоћ и ланци за снег), апарати за гашење пожара за превозна средства, резервни делови за превозна средства и друга добра која служе опремању, односно снабдевању превозних средстава за приватне потребе.”

ПС

Кратке теме: Питања претплатника из области пореза

1 Исказивање података у обрасцу ПОПДВ

1.1 Примљен рачун за услугу посредовања коју је пружио нерезидент

Питање: Ауто-превозник, ПДВ обвезник, користи сервис *Timosot* из Немачке ради уговарања услуга превоза са иностраним фирмама, што значи да је *Timosot* посредник. *Timosot* фактурише своје услуге, тј. коришћење свог сервиса месечно, без обзира на то да ли је било промета. Да ли имамо обавезу обрачунавања и плаћања пореза по одбитку? И да ли фактуре *Timosot* књижимо у ПОПДВ 8д.3, као услуге набављене у иностранству, односно да ли је место промета иностранство?

Одговор: У складу са чланом 4. став 2. Правилника о врстама услуга по основу којих нерезидентно правно лице остварује приход који се опорезује порезом по одбитку, услуге посредовања у промету добара и услуга не опорезују се порезом по одбитку.

У складу са чланом 12. став 2. Закона о ПДВ-у, када услугу пружа страно лице које се није евидентирало за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са овим законом, порески обвезником којем се пружа услуга сматра/ју се:

- 1) свако лице које обавља делатност као трајну активност без обзира на циљ обављања те делатности;
- 2) правна лица, државни органи, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе.

У складу са чланом 10. став 1. тачка 3) Закона о ПДВ-у, порески дужник је, у смислу овог закона, **прималац добара и услуга** ако страно лице није обвезник ПДВ-а у Републици, независно од тога да

ли у Републици има сталну пословну јединицу и да ли је та стална пословна јединица обвезник ПДВ-а у Републици.

Дакле, по основу примљене фактуре радите интерни обрачун ПДВ-а. Примљени рачун инодобављача за пружену услугу посредовања уноси се у поље 8г.1, а интерно обрачунати ПДВ на 3а.2.

1.2 Издавање рачуна након предаје пореске пријаве

Питање: Треба да издамо још једну фактуру за инокупца са фебруарским датумом. Какав је поступак с пореског аспекта, с обзиром на то да је ПОПДВ за фебруар предат?

Одговор: У случају да порески обвезник установи да пореска пријава коју је поднео Пореској управи садржи грешку или пропуст, дужан је да одмах, а најкасније до истека рока застарелости поднесе пореску пријаву у којој су грешка или пропуст отклоњени, у складу са чланом 40. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. У складу са ставом 3. истог члана, поднету пореску пријаву порески обвезник може да измени највише два пута подношењем измењене пореске пријаве. У случају да порески обвезник поднесе измењену ПДВ пријаву, сматраће се да грешком или пропустом у првобитној пореској пријави није учињено кривично дело или прекршај из ЗПППА.

Изузетно, а према ставу 5. истог члана, порески обвезник не може да поднесе измењену пореску пријаву после покретања поступка пореске контроле за контролисани порески период, односно након доношења решења о утврђивању пореза, као и након покретања радњи пореске полиције у циљу

се пренос права својине на употребљаваном моторном возилу (осим на мопеду, мото-култиватору, трактору и радној машини, права својине на употребљаваном пловилу, односно права својине на употребљаваном ваздухоплову са сопственим погоном, осим државног), **на који се плаћа порез на додату вредност**. Дакле, предметни посао продаје половног аутомобила, који је предмет опорезивања ПДВ-ом, није предмет опорезивања порезом на пренос апсолутних права. У складу са наведеним не подноси се пореска пријава из члана 33в Закона о порезима на имовину.

3.3 Престанак пореске обавезе и подношење пореске пријаве

Питање: Како одјавити објекте који се руше на грађевинском земљишту за потребе утврђивања пореза на имовину ако је поднета пореска пријава за имовину ППИ-1 у марту 2019. године?

Одговор: Порез се плаћа од настанка до престанка пореске обавезе, па је Законом о порезима на имовину уређено када пореска обавеза престаје (члан 10а).

Обавеза по основу пореза на имовину престаје најранијим од следећих дана:

- ▶ на дан на који пореском обвезнику престаје право, државина или коришћење из члана 2. став 1. овог закона на непокретности на коју се порез на имовину плаћа у складу са чл. 2. и 2а овог закона (на пример, физичко лице смрћу престаје да буде носилац права и обавеза, па и престаје да буде обвезник пореза на имовину; давањем непокретности у финансијски лизинг привредном друштву – власнику непокретности престаје пореска обавеза, а настаје обавеза примаоцу лизинга итд.);
- ▶ на дан престанка постојања непокретности (на пример, рушењем објекта);
- ▶ на дан почетка примене закона у складу са којим је право, државина или коришћење из члана 2. став 1. овог закона, на које се порез на имовину плаћао, престало бити предмет опорезивања;
- ▶ на дан на који друго лице стекне право, државину или коришћење на које се порез плаћа у складу са чл. 2. и 2а овог закона.

Кад пореска обавеза престане, обвезник подноси пореску пријаву. Ако пореска пријава није предата преко јавног бележника (што значи и у случају када основ престанка пореске обавезе није

исправа коју је саставио, оверио или потврдио јавни бележник), обвезник подноси пореску пријаву у року од тридесет дана од дана престанка пореске обавезе.

Ако је пореска обавеза престала обвезнику који води пословне књиге, то лице дужно је да у поднетој пореској пријави искаже обрачунато умањење пореза на имовину због престанка пореске обавезе у току године.

Након што поднесе пореску пријаву, сваки настанак или престанак пореске обавезе обвезник је дужан да пријави у року од тридесет дана **и да у тој пријави увећа или умањи претходно утврђени порез** (увећава за порез за непокретност за коју је пореска обавеза настала или умањује за порез за непокретност за коју је пореска обавеза престала) за период од те промене до истека пореске године. **Дакле, ма колико пута у току пореске године обвезнику пореза на имовину настане или престане пореска обавеза, обвезник о томе подноси пореску пријаву (а не измењену пореску пријаву).**

4 Порез на добит

4.1 Трансферне цене

Питање: Да ли отпис застарелих обавеза из ранијих година повезаном лицу спада у промет који се приказује у извештају о трансферним ценама?

Одговор: У складу са чланом 59. Закона о порезу на добит правних лица, трансферном ценом сматра се цена настала у вези са трансакцијама средствима или стварањем обавеза међу повезаним лицима. Уз то, чланом 5. Правилника о трансферним ценама дефинисано је шта садрже документација и опис трансакције са повезаним лицем (врста трансакције, опис, елементи уговора итд.).

С обзиром на то да приходавањем обавеза (због отписа услед застарелости) није извршена трансакција средствима са повезаним лицем нити је створена нова обавеза између повезаних лица, а узимајући у обзир да је оригинална трансакција по основу које је настала обавеза већ приказана у извештају о трансферним ценама у периоду када се десила, према нашем тумачењу одредби Закона, приходавање застарелих обавеза повезаном лицу не представља трансакцију између повезаних лица, па се самим тим не укључује у извештај о трансферним ценама.

ПС

Биљана Бауцал Рајић, самостални саветник у Одсеку за порез на доходак грађана и доприносе за социјално осигурање Министарства финансија

Критеријуми за опредељење самосталности предузетника који обављају активност уз накнаду за истог налогодавца (тест самосталности)

1 Разлози за увођење тзв. теста самосталности

Пораст броја регистрованих предузетника у Републици Србији у последњих неколико година, нарочито за обављање одређених делатности (као нпр. у сектору информационих технологија, грађевинском сектору, сектору саветодавних услуга), указао је на потребу испитивања њихове самосталности у обављању рада. Показало се да у одређеним делатностима постоји широко распрострањена пракса ангажовања предузетника на пословима са свим елементима радног односа. Практично, уместо зараде налогодавац исплаћује накнаду по фактури коју предузетник сачињава на месечном нивоу. Са аспекта опорезивања прихода које предузетник оствари таквим радним ангажовањем, разлог за овакво поступање налази се у чињеници мањег пореског оптерећења, односно уместо пореза и доприноса на зараде, у овој ситуацији плаћа се порез на паушално утврђен приход по решењу пореског органа.

2 Законски оквир

Одредбом члана 85. став 1. тачка 17) Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/01, 80/02... 95/18 и 86/19 – даље: Закон) прописано је да се другим приходом сматра накнада исплаћена предузетнику или предузетнику паушалацу који обавља активности уз накнаду за истог налогодавца или за лице које се, у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, сматра повезаним лицем с налогодавцем, као и који **додатно испуњава најмање пет од девет** критеријума или је према околностима случаја приликом отпочињања пословне сарадње могло да се закључи да ће испунити најмање пет од девет критеријума, који су накнадно и испуњени.

Тест самосталности предузетника и предузетника паушалца примењује се од 2. марта 2020. године и њиме се испитује суштинска самосталност предузетника и предузетника паушалца у обављању делатности. Тест се састоји од девет критеријума којима се оцењује однос између предузетника и налогодавца, од којих је потребно испунити пет да би се утврдило да предузетник није самосталан у обављању делатности.

3 Предузетници на које се односи тест самосталности

Тест самосталности и прописани критеријуми односе се на **две категорије** обвезника пореза на приходе од самосталне делатности, од четири које су прописане одредбама члана 32. Закона, и то на:

► **предузетника** – физичко лице уписано у регистар надлежног органа, односно организације, при чему порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит;

► **предузетника паушалца** – физичко лице уписано у регистар надлежног органа, односно организације, при чему порез на приходе од самосталне делатности плаћа на паушално утврђен приход.

Тест самосталности спроводи се када предузетник или предузетник паушалац обавља рад за истог налогодавца, као и у случају када предузетник или предузетник паушалац ради за више налогодаваца, али је само један од њих у таквом односу да се сматра да је тај предузетник или предузетник паушалац несамосталан у раду.

Изузетно, накнада коју оствари предузетник или предузетник паушалац који, према закону који уређује релевантну делатност коју он обавља, не може да буде у радном односу код налогодавца, не сматра се другим приходом у смислу овог члана.

ван као приход од самосталне делатности, а не као други приход.

Сагласно томе, тест самосталности, односно опорезивање прихода предузетника или предузетника паушалца према одредбама члана 85. Закона спроводи се од 2. марта 2020. године.

Напомена Редакције: На сајту Пореске управе објављено је упутство на основу којег ће порески инспектори спроводити поступак пореске контроле тзв. теста самосталности, односно одредби члана 85. став 1. тачка 17) Закона. Упутство је припремљено на скоро деведесет страница, а обухвата следеће сегменте:

- ▶ Текст одредби Закона о порезу на доходак грађана,
- ▶ Увод (разлози за доношење),
- ▶ Начелно о примени теста самосталности,
- ▶ Примена члана 85. став 1. тачка 17) и ставова 15, 16, 17. и 18. Закона,
- ▶ Примери ангажовања предузетника и примена теста самосталности на њих,
- ▶ Могући облици избегавања плаћања пореза у вези са применом теста самосталности.

Комплетно корисничко упутство може се преузети на сајту Пореске управе: <http://www.poreskauprava.gov.rs/biro-za-informisanje/novosti/6177/uputstvo-za-prime-nu-testa-samostalnosti.html>

Мр Жељко Албанезе

Основни елементи обрачуна годишњег пореза на доходак грађана за 2019. годину

Годишњи порез на доходак утврђује се и плаћа у складу са одредбама чл. 87, 88. и 89. Закона о порезу на доходак грађана. Крајњи рок за подношење пореске пријаве за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана за 2019. годину јесте 15. мај 2020. године. У овом тексту наведени су најбитнији елементи утврђивања годишњег пореза на доходак грађана за 2019. годину, уз напомену да годишњи порез на доходак грађана за 2019. годину плаћају физичка лица која су у 2019. години остварила доходак већи од 2.729.304 динара.

У мајском броју часописа детаљно ћемо се бавити овом темом, а биће обрађени и конкретни примери са попуњавањем пореске пријаве по овом основу.

1 Обвезници пореза

У погледу утврђивања годишњег пореза постоје две групе пореских обвезника. Према члану 87. став 1. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2001... и 86/2019 – даље: Закон), годишњи порез на доходак грађана **плаћају физичка лица** која су у календарској години остварила доходак већи од троструког износа просечне годишње зараде по запосленом, исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике, и то:

- 1) **резиденти за доходак остварен на територији Републике и у другој држави;**
- 2) **нерезиденти за доходак остварен на територији Републике.**

Резидент Републике је, према одредбама члана 7. ст. 2. и 3. Закона, физичко лице које испуњава један од следећих услова:

- 1) да на територији Републике има пребивалиште или центар пословних и животних интереса,
- 2) да на територији Републике непрекидно или са прекидима борава сто осамдесет три или више дана у периоду од дванаест месеци, који почиње или се завршава у односној пореској години.

Наведени услови за стицање статуса резидента Републике прописани су алтернативно, што значи да је потребно да буде испуњен један од постављених услова да би одређено лице било резидент.

За одређивање боравака на територији Републике из наведене тачке 2) пуним даном борава у Републици сматраће се и боравак у делу дана, у било ком периоду између 00 и 24 часа, осим оног дела дана који физичко лице проведе у транзиту кроз Републику.

Закон у члану 7. даје и следећа одређења у вези са резидентом – обвезником годишњег пореза:

- 1) Физичко лице које у 2019. години није боравило на територији Републике и које у њој не испуњава

На пример, ако је збир прихода који подлежу годишњем опорезивању (приходи минус плаћени порез и доприноси) већи од 2.729.304 динара, доходак за опорезивање утврђује се у висини разлике између збира тих прихода и неопорезованог износа.

Физичка лица којима је остварени доходак у 2019. години (приходи минус плаћени порез и доприноси) већи од неопорезивог износа од 2.729.304 динара подлежу плаћању годишњег пореза на доходак грађана.

7 Пореска основица

Пореску основицу за плаћање годишњег пореза на доходак грађана представља опорезиви доходак сагласно одредбама члана 88. Закона. Опорезиви доходак чини **разлика између**:

- ▶ **дохотка за опорезивање** (утврђених, како је претходно изнето, на основу члана 87. став 6. Закона: опорезиви приходи – плаћени порез и доприноси из тих прихода – неопорезиви износ) и
- ▶ **личних одбитака.**

Према члану 88. став 1. Закона, обвезник годишњег пореза на доходак грађана има **право на личне одбитке** који износе:

- за пореског обвезника: 40% од просечне годишње зараде по запосленом у Републици у 2019. години, што износи 363.907,20 динара;
- за издржаваног члана породице: 15% од просечне годишње зараде по запосленом у Републици у 2019. години – по члану, што износи 136.465,20 динара.

Одредбама члана 88. ст. 2. и 3. Закона прецизирана су и **следећа ограничења** која треба имати у виду у пракси:

- 1) Укупан износ личних одбитака по оба наведена основа **не може бити већи од 50% дохотка за опорезивање.**
- 2) Ако су два или више чланова породице обвезници годишњег пореза на доходак грађана, одбитак за издржаване чланове породице **може да оствари само један обвезник** (на пример, ако родитељи имају два детета, а оба родитеља су обвезници годишњег пореза, само један родитељ може да умањи доходак за опорезивање за два издржавана члана породице или мајка може да умањи за једног, а отац за другог издржаваног члана). Дакле, издржавани чланови до-

маћинства могу да буду само једном основ за лични одбитак пореског обвезника.

Према одредби члана 10. Закона, издржаваним члановима породице, у смислу овог закона, **сматрају се следећа лица** која обвезник издржава:

- 1) малолетна деца односно усвојеници;
- 2) деца односно усвојеници на редовном школовању или за време незапослености, ако са обвезником живе у домаћинству;
- 3) унуци, ако их родитељи не издржавају и уколико живе у домаћинству са обвезником;
- 4) брачни друг;
- 5) родитељи односно усвојиоци.

8 Пореска стопа

Према одредби члана 89. Закона, годишњи порез на доходак грађана обрачунава се и плаћа по следећим прописаним пореским стопама:

- 1) за пореског обвезника који је у календарској години остварио **опорезиви доходак до шестоструке просечне годишње зараде у Републици – стопа годишњег пореза износи 10%;**
- 2) за пореског обвезника који је у календарској години остварио **опорезиви доходак који је већи од шестоструке просечне годишње зараде у Републици – стопа годишњег пореза је 10% на износ до шестоструке просечне годишње зараде и 15% на износ преко шестоструке просечне годишње зараде.**

Према томе, пошто шестострука просечна годишња зарада у Републици за 2019. годину износи (6 x 909.768 дин.) **5.458.608 динара**, ако је порески обвезник у 2019. години остварио опорезиви доходак у износу:

- ▶ до 5.458.608 динара – примењује се пореска стопа од 10%;
- ▶ преко 5.458.608 динара – примењује се пореска стопа од 10% на износ до 5.458.608 динара, а пореска стопа од 15% на износ преко 5.458.608 динара.

Да закључимо, сви грађани – порески обвезници Србије који су у 2019. зарадили више од 2.729.304 динара дужни су да Пореској управи поднесу пријаву за плаћање годишњег пореза на доходак. Обвезници тог пореза су држављани Србије, као и странци који су свој доходак зарадили на територији Републике Србије. Пореске пријаве подносе се искључиво електронски, а рок је 15. мај 2020. године.

Накнаде трошкова и солидарне помоћ запосленима и члановима њихових породица

Увод

Накнада трошкова и солидарне помоћи представља јединствен назив за већи број исплата за запослене или запосленима за чланове њихових породица, од случаја до случаја, за конкретне намене утврђене општим актом, односно уговором о раду код послодавца. Ове исплате имају своју законску основу исплате и опорезивања у:

- 1) Закону о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005... и 113/2017),
- 2) Закону о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2001... и 86/2019 – даље: **Закон о порезу**);
- 3) Правилнику о остваривању права на пореска изумима за примања по основу помоћи због уништења или оштећења имовине, организоване социјалне и хуманитарне помоћи, стипендија и кредита ученика и студената, хранарина спортиста аматера и права на пореско ослобођење за примања по основу солидарне помоћи за случај болести („Сл. гласник РС”, бр. 31/2001 и 5/2005 – даље: **Правилник**).

У чланку ће бити обрађене следеће категорије исплата са карактером накнаде трошкова, односно солидарне помоћи:

- 1) **помоћ у случају смрти запосленог или члана његове породице;**
- 2) **помоћ за случај болести, здравствене рехабилитације или инвалидности;**
- 3) **помоћ због уништења или оштећења имовине услед ванредних догађаја;**
- 4) **исплате по основу организоване социјалне и хуманитарне помоћи.**

У последњем делу чланка биће обрађене и солидарне помоћи предвиђене за запослене у јавном сектору.

Све наведене накнаде трошкова и помоћи запосленима проистичу из одредаба Закона о раду и нису везане за рад и резултате рада, већ за поједине ванредне ситуације у којима се могу наћи запослени, када им је потребна додатна социјална заштита. Зато ове исплате имају и свој карактеристичан порески третман.

Све исплате о којима је реч у чланку односе се на запослене, дакле на лица која су у радном односу на територији Републике Србије код домаћег или страног правног лица или код предузетника (члан 2. Закона о раду).

Изменама и допунама **Закона о порезу** (објављеним у „Сл. гласнику РС” бр. 86/2019) иновирани су одредбе о плаћању и пореском третману накнаде трошкова и солидарне помоћи у случају смрти запосленог и члана породице запосленог. Наиме, поводом смрти запосленог или члана његове породице послодавци, у складу са Законом о раду, имају обавезу накнаде трошкова погребних услуга, али и могућност додатних исплата по основу солидарне помоћи, тако да су ове две исплате и њихов нови порески третман предмет анализе у наставку текста.

1 Исплате члановима породице поводом смрти запосленог или пензионисаног запосленог

Према одредбама члана 9. став 1. тачка 9) Закона о порезу, не плаћа се порез на доходак грађана на примања остварена по основу **помоћи коју у случају смрти:**

► **запосленог или**

► **пензионисаног запосленог,**

послодавац исплаћује **члану његове породице – до 69.789 динара.**

Ове одредбе исказују порески третман исплате која је иначе прописана чланом 119. став 1. тачка 2) Закона о раду, у ком је утврђена обавеза послодавца да исплати накнаду трошкова погребних услуга **члановима уже породице** у случају смрти запосленог. Према одредби става 4. истог члана, члановима уже породице сматрају се брачни друг и деца запосленог.

Овде треба одмах указати на разлику између наведене две регулативе, тј. да:

1) Закон о раду у случају смрти запосленог прописује исплату „члану уже породице”, а Закон о поре-

4) другу солидарну помоћ у складу са општим актом.

И у овим случајевима ради се о слободи послодаваца да уреде или не уреде неке од ових исплата својим општим актом.

6.8 Посебан колективни уговор за високо образовање

Посебан колективни уговор за високо образовање („Сл. гласник РС” бр. 86/2019 – даље: Уговор) примењује се непосредно у високошколским установама чији је оснивач Република Србија, односно аутономна покрајина (даље: послодавац).

Сагласно члану 23. Уговора, послодавац је дужан да исплати запосленом солидарну помоћ у случају:

- ▶ настанка трајне тешке инвалидности – у висини две просечне плате једном у току календарске године;
- ▶ привремене спречености за рад услед болести или повреде на раду дуже од три месеца – у висини једне просечне плате једном у току календарске године;
- ▶ набавке медицинских помагала, хируршких интервенција и набавке лекова ван позитивне здравствене листе – у висини једне просечне плате једном у току календарске године.

6.9 Посебан колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе

Овај посебан колективни уговор примењује се непосредно у установама културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 106/2018 – даље: послодавац).

Сагласно члану 30. Уговора, запослени има право на исплату солидарне помоћи у случају:

- (1) дуже или теже болести запосленог или члана његове уже породице;
- (2) набавке ортопедских помагала и апарата за рехабилитацију запосленог или члана његове уже породице, уколико иста нису обезбеђена у складу са посебним законом;

(3) здравствене рехабилитације запосленог, уколико иста није остварена у истој календарској години у складу са посебним прописима;

(4) настанка теже инвалидности запосленог;

(5) набавке лекова за запосленог или члана његове уже породице;

(6) помоћи малолетној деци запосленог за случај смрти запосленог родитеља;

(7) месечне стипендије током редовног школовања за децу запосленог који је преминуо у току обављања послова радног места на које је распоређен – до висине просечне зараде по запосленом у Републици Србији, без припадајућих пореза и доприноса;

(8) помоћи за рођење детета запосленог, односно усвојења – у висини једне просечне зараде по запосленом у Републици Србији, без припадајућих пореза и доприноса.

Све наведене помоћи обавезне су за послодавце на које се Уговор односи, уз примену пореских олакшица из Закона о порезу.

6.10 Посебан колективни уговор за запослене у установама студентског стандарда чији је оснивач Република Србија

Овај уговор („Сл. гласник РС” бр. 1/2018 – даље: Уговор) примењује се у установама студентског стандарда (студентски центар, студентско одмарилиште и студентски културни центар, односно дом културе – даље: послодавац) којима се средства за плате обезбеђују у буџету Републике Србије.

Сагласно члану 26. Уговора, послодавац је дужан да исплати солидарну помоћ у случају:

- ▶ привремене спречености за рад дуже од три месеца непрекидно – у висини једне просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, једном у календарској години;
- ▶ настанка трајне тешке инвалидности – у висини две просечне зараде у Републици Србији;
- ▶ набавке медицинских помагала, хируршких интервенција и набавке лекова ван позитивне здравствене листе – највише у висини једне просечне зараде у Републици Србији у току једне календарске године.

Све наведене помоћи обавезне су за послодавце на које се Уговор односи, уз примену пореских олакшица из Закона о порезу.

ПС

Кратке теме: Питања претплатника из области зарада, других прихода и радних односа

1 Зараде

1.1 Персонални оброци запослених

Питање: Како се рачуноводствено обухвата давање пића и хране запосленим радницима – персоналним оброци?

Одговор: Посматрано с аспекта ПДВ-а, у случају када је топли оброк (у натури) обезбеђен из средстава послодавца, а послодавац обезбеђује сопствене производе (што значи да је у претходној фази промета постојало право на одбитак претходног пореза), послодавац је дужан да – приликом промета тих добара (без накнаде) запосленима **обрачуна ПДВ на основицу коју чини набавна цена**, односно цена коштања тих или сличних добара у моменту промета. Евентуално ако се нека добра (нпр. поврће) набављају са циљем припреме obroка искључиво за запослене, обвезник нема право на одбитак претходног пореза приликом набавке тих добара, али ни обавезу да обрачуна ПДВ по том основу.

Посматрано с аспекта обрачуна зарада, основица за обрачун пореза и доприноса је цена коштања утрошеног материјала и готових производа, увећана за ПДВ обрачунат у складу са гореописаним правилима.

У описаним околностима у пословним књигама потребно је евидентирати:

1. излаз са залиха материјала (материјал за припрему obroка – према нормативу за израду obroка) ставом 511/101;
2. обрачунско задужење радника за цену коштања ставом 221/621, што значи $511 = 621$;
3. обрачун ПДВ-а за залихе материјала на којима је претходно искоришћено право одбитка (што не би требало у случају када се материјал набавља наменски за исхрану запослених) ставом 221/47х;
4. након евидентирања ставова 2. и 3. салдо на рачуну 221 представља цену коштања увећану за обрачунати ПДВ, што представља основицу за обрачун пореза и доприноса у оквиру обрачуна зарада који се евидентира редовним ставом 520, 521/450, 451, 452, 453;
5. последњи став је затварање обрачунског потраживања и обавезе за нето зараду ставом 450/221.

1.2 Пореска пријава по одлуци суда – неисплаћен прековремени рад

Питање: По одлуци суда привредном друштву наложено је да запосленом са којим је раскинут радни однос, а тужио је послодавца на име неисплаћеног прековременог рада, накнадно исплати прековремени рад са припадајућим доприносима. На који начин треба да се попуни и преда пореска пријава ППП ПД? Период за који треба да се обрачунају доприноси и поднесе пријава јесте од 29. 6. 2015 – 31. 3. 2016. године. Да ли се исправљају већ поднете пореске пријаве и како?

Одговор: У складу са чланом 11. Правилника о пореској пријави за порез по одбитку:

У део 1. обрасца ППП-ПД – Подаци о пријави уноси се:

- 1) под **редним бројем 1.1 Врста пријаве** – ознака једне од наведених врста пријава, и то:
 - ▶ општа пријава (ознака 1);
 - ▶ пријава по службеној дужности (ознака 2);
 - ▶ пријава по члану 182б ЗПППА (ознака 3);
 - ▶ пријава по налазу контроле (ознака 4);
 - ▶ **пријава по одлуци суда (ознака 5).**

Пријава по одлуци суда подноси се на основу правоснажне судске одлуке. **Ако се одлуком суда наложи плаћање нових врста прихода, порески обвезник подноси појединачну пореску пријаву која у пољу под редним бројем 1.1 – Врсте пријаве садржи ознаку 5 – пријава по одлуци суда, а у поље под редним бројем 1.6 – По налазу контроле/одлуци суда уписује број судске одлуке, док поље 1.6а остаје непопуњено.**

Пореска пријава по одлуци суда подноси се за сваки датум настанка пореске обавезе, **односно за сваки обрачунски период обухваћен одлуком суда**, уколико је тај период краћи од календарске године. Уколико је период обухваћен одлуком суда календарска година, подноси се годишња појединачна пореска пријава за ту календарску годину.

Део 1 – Подаци о пријави:

- ▶ поље под редним бројем 1.1 – Врста пријаве садржи ознаку 5 – пријава по одлуци суда;
- ▶ у поље 1.2. – Обрачунски период – месец и година за које се врши исплата зараде (опредељени одлу-

порески кредит) мора бити стварно плаћен у тој другој држави уговорници и о томе надлежним пореским органима Републике Србије треба да буде презентован одговарајући валидан доказ.

II. Одредбом члана 12. Закона прописано је да ако обвезник – резидент Републике оствари доходак у другој држави, на који је плаћен порез у тој другој држави, на рачун пореза на доходак грађана утврђеног према одредбама Закона одобрава му се порески кредит у висини пореза на доходак плаћеног у тој другој држави, с тим да порески кредит не може бити већи од износа који би се добио применом одредаба Закона на доходак остварен у другој држави. Одредбом члана 107. ст. 1. и 2. Закона прописано је, поред осталог, да обвезник који остварује зараде и друге приходе у или из друге државе дужан је да сам обрачуна и уплати порез по одбитку по одредбама Закона, ако порез не обрачуна и не уплати исплатилац прихода, као и ако приход оствари од лица које није обвезник обрачунавања и плаћања пореза по одбитку. Обвезник је дужан да достави пореску пријаву на обрасцу ППОПО – Пореска пријава о обрачунатом и плаћеном порезу по одбитку и припадајућим доприносима на зараду / другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника, пореском органу надлежном према месту пребивалишта, односно боравишта, најкасније у року од тридесет дана од дана када је примио зараду или други приход. Сагласно наведеним законским одредбама, Министарство финансија сматра да у случају када обвезник – резидент Републике оствари до-

ходак у другој држави, на који је плаћен порез у тој другој држави, одобрава му се порески кредит у висини пореза плаћеног у тој другој држави (у конкретном случају, у Босни и Херцеговини). У случају кад је порез у другој држави обрачунат и плаћен по нижој пореској стопи него што је за такву врсту прихода прописано Законом (па је, самим тим, плаћен нижи износ пореза), порески обвезник, сагласно Закону, дужан је да сам обрачуна и плати порез до износа (висине) пореза који би се добио применом одредаба Закона на приход остварен у другој држави, као и да плати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање и да о тако обрачунатом и плаћеном порезу и доприносима надлежном пореском органу поднесе пореску пријаву у прописаном року. Одредбом члана 87. Закона, којим је уређено опорезивање годишњим порезом на доходак грађана, ставом 5. прописано је да се приходи из тачке 9) става 2. тог члана Закона (која се односи на приходе по основима из т. 1) до 8) тог става наведеног члана Закона), који су остварени и опорезовани у другој држави, умањују за порез плаћен у тој другој држави. Сагласно наведеној законској одредби, Министарство финансија сматра да се обвезнику годишњег пореза на доходак грађана који је у току календарске године за коју се утврђује годишњи порез на доходак грађана остварио приход у другој држави и који је опорезован у тој држави, признаје умањење опорезивог прихода и за целокупан износ пореза на доходак грађана плаћеног по том основу у тој другој држави.

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Електронски часопис **Пословни саветник** налази се на интернет страници www.poslovnisavetnik.net и користи се путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, областима или ауторима. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци могу да се штампају и копирају. Тренутно је у архиви на располагању око 650 чланака.

За препоруке и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

мр Јован Чанак

Састављање и подношење тромесечног извештаја о извршењу буџета / финансијског плана за период јануар–март 2020. године

Увод

На основу члана 8. Уредбе о буџетском рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 125/2003 и 12/2006 – даље: **Уредба**) прописана је обавеза састављања и достављања тромесечних периодичних извештаја о извршењу буџета за индиректне кориснике средстава буџета и кориснике средстава Републичког фонда за здравствено осигурање о извршењу својих финансијских планова. Обавеза састављања и достављања извештаја односи се на:

- ▶ директне и индиректне кориснике буџета Републике Србије;
- ▶ директне и индиректне кориснике буџета територијалних аутономија и локалних самоуправа;
- ▶ Републички фонд за здравствено осигурање (даље: РФЗО) и његове кориснике;
- ▶ организације обавезног социјалног осигурања (даље: ООСО).

Састављање и достављање периодичних извештаја врши се за потребе планирања и контроле извршења буџета у посматраном периоду.

Правилником о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова („Сл. гласник РС”, бр. 18/2015 и 104/2018 – даље: **Правилник**) прописан је начин припреме, састављања и подношења финансијских извештаја директних и индиректних корисника буџетских средстава, организација за обавезно социјално осигурање и њихових корисника, буџетских фондова Републике Србије и локалне власти, као и садржина образаца за финансијске извештаје, у које спадају и периодични финансијски извештаји.

У складу са ст. 4. члана 5. Правилника, корисници буџетских средстава и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање достављају периодичне финансијске извештаје, са-

гласно члану 8. Уредбе, на обрасцу из члана 3. став 1. тачка 5) овог правилника (Извештај о извршењу буџета – образац 5).

1 Обрасци на којима се састављају тромесечни/периодични извештаји

У складу са одредбом члана 5. став 4. Правилника, **корисници буџетских средстава и корисници средстава ООСО достављају периодичне извештаје на обрасцу 5 – Извештај о извршењу буџета**. Одредбом става 5. истог члана одређено је да директни корисници буџетских средстава који у својој надлежности имају индиректне кориснике и РФЗО достављају консолидоване периодичне извештаје такође само на обрасцу 5 – Извештај о извршењу буџета.

Објашњење највећих одступања од износа одобрених буџетом, заједно са консолидованим периодичним извештајем, достављају директни корисници буџетских средстава Министарству финансија – Управи за трезор у складу са одредбом члана 8. став 3. Уредбе. **Форма** овог извештаја није прописана.

1.1 Начин попуњавања обрасца 5

Приликом састављања периодичног извештаја неопходно је да се сва књижења за извештајни период сведу на готовинску основу у складу са одредбама члана 5. Уредбе и члана 4. Правилника.

Подаци о извршењу буџета, односно финансијског плана **за период од 1. 1. до 31. 3. 2020. године** уносе се из пословних књига и евиденција корисника о оствареном промету на начин прописан одредбама члана 10. Правилника, у складу са Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Сл. гласник РС”, бр. 16/2016... и 84/2019). Подаци се уносе у хиљадама динара.

во кретање знатно изнад одобрених апропријација. Исто тако, на основу остварених прихода и примања неопходно је такође предузети потребне радње уколико је значајно заостајање у остварењу планираних прихода и примања. Другим речима, није исто ако се расправља о извршењу буџета на крају шестог или трећег месеца у току године. Да би се ситуација поправила, много је важније да се расправа о остварењу буџета одржи на крају тромесечја, а не на пола године или на крају завршетка трећег квартала, да не говоримо о томе када би расправа о извршењу буџета и финансијског плана била на истеку пословне године.

Извршење буџета и финансијског плана прати се у току године **кумулятивно**, на крају првог тромесечја за период I–III месеца, затим на крају

другог тромесечја за период I–VI месеца, на крају трећег тромесечја за период I–IX месеца и, напосред, на крају четвртог тромесечја за период I–XII месеца.

 Напомињемо да ће коментар извештаја о тромесечном извештавању за наредне периоде (I–VI, I–IX и I–XII 2020) остати овај који дајемо сада за период I–III месеца 2020. године. Уколико би евентуално дошло до измене прописа на основу којих се врши састављање и доношење тромесечних периодичних извештаја о извршењу буџета и финансијског плана, свакако да би таква промена била пропраћена коментаром.

мр Јован Чанак

Ревизија и отпис библиотечке грађе и извора у школским библиотекама

Увод

Иако је прошло више од осам година од примене Закона о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС” бр. 52/2011), у пракси понекад претплатници постављају питања у вези са обавезом школа које имају школске библиотеке да ли треба да врше ревизију библиотечко-информационе грађе, како интерним актом треба да уреде попис књига у библиотеци према Уредби о буџетском рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 125/2003 и 101/2005 – даље: **Уредба**), да ли треба да утврде рок пописа фотоса, филмова, архивске грађе на рок дужи од године дана итд. Све ове недоумице произлазе из основног питања да ли су школске библиотеке дужне да врше ревизију библиотечке грађе. У том смислу у наставку ћемо најпре да се осврнемо на законску регулативу која уређује попис књига и часописа у библиотекама у складу са прописима Уредбе о буџетском рачуноводству, а након тога прокоментаришаћемо одредбе Закона о библиотечко-информационој делатности и његове подзаконске акте који уређују обраду, ревизију и отпис библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођење евиденције о томе.

1 Уредба о буџетском рачуноводству

У складу са чланом 18. ст. 3. Уредбе прописује се, као изузетак од ст. 2. овог члана (усклађивање стања имовине и обавеза са стварним стањем уређује се пописом), да интерним општим актом може да се **предвиди и дужи период** за обављање пописа књига, филмова, фотоса, архивске грађе и друго, **али не дужи од пет година**. Питање је шта то конкретно подразумева. По нашем мишљењу, овде је реч о попису књига, филмова, фотоса, архивске грађе и других ствари чија набавна вредност може да се исказе. Познато је да се приликом пописа исказује не само количинска већ и набавна, односно садашња вредност свега што је предмет пописа имовине.

У Правилнику о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Сл. гласник РС”, бр. 33/2015 и 101/2018) нема посебне одредбе која уређује попис књига, фотоса, архивске грађе и других ствари, али је чланом 3. тог правилника прописано да попис обухвата нефинансијску имовину (у сталним средствима и у залихама), финансијску имовину и обавезе у складу са правилником који

ква формулација је у супротности са следећим прописима:

► **Закон о донацијама и хуманитарној помоћи** („Сл. лист СРЈ”, бр. 53/2001, 61/2001 – испр. и 36/2002, „Сл. гласник РС”, бр. 101/2005 – др. закон), којим је прописано да не постоји правни основ да **корисници јавних средстава врше поклањање** (што се односи и на библиотечко-информациону грађу), **већ је регулисано да могу бити само поклонпримци;**

► **Уредба о одређивању опреме веће вредности и утврђивању случајева под којима се покретне ствари из јавне својине могу отуђивати непосредном погодбом** („Сл. гласник РС” бр. 53/2012), којом је прописан посебан режим отуђења јавне својине (када су библиотечко-информациона грађа и извори јавна својина), а не онако како је то формулисано у Правилнику.

И напокон, последњим чланом – чланом 38. Правилника, који регулише отпис библиотечко-информационе грађе, прописано је да се извештај о ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, са документацијом, **трајно чува** у архиви библиотеке.

Закључак

Народна Скупштина Републике Србије усвојила је још у јулу 2011. године три закона у области функционисања библиотечког система, са основном поруком да се ова област уреди у складу са модерним европским тенденцијама развоја библиотечко-информационе делатности. Тада усвојени закони су: Закон о библиотечко-информационој делатности, који представља темељни део система правне уређености ове области, затим Закон о старој и реткој библиотечној грађи и, као трећи, Закон о обавезном примерку публикација. Сва три закона објављена су у „Службеном гласнику Републике Србије” бр. 52/2011. На основу тих закона, а у сврху њиховог спровођења донето је више веома битних подзаконских аката. Један од њих, о којем је овде било највише речи, јесте Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима, који је утемељен на савременом концепту библиотечко-информационе делатности са аспекта прокламованих начела и дефиниције библиотечко-информационе грађе и извора и у том

смислу развијања библиотечко-информационог система у националним оквирима.

На основу свега претходно изнетог може се закључити да оно што треба знати о библиотечко-информационој грађи и изворима јесте како се врше њихово инвентарисање, обрада, ревизија и отпис. Да би у пракси могао да се спроводи поступак изнетих радњи које садржи поменути правилник, неопходно је да се у библиотекама или правном лицу у ком су библиотеке његови организациони делови донесе **интерни акт** којим би се регулисала следећа питања:

► Библиотеке су обавезне да воде најмање један инвентар у којем се евидентира свака јединица библиотечко-информационе грађе и извора. Зависно од врсте библиотечко-информационе грађе и извора, према виду набавке, смештаја и колекцијама, библиотеке могу да воде и више инвентара. Да ли ће бити један инвентар или више њих, треба предвидети у интерном општем акту.

► Редовна ревизија библиотечке грађе и извора **обавља се континуирано, најмање једном у десет година**, без обзира на врсту библиотеке, величину фонда и обухвата целокупни библиотечки фонд.

► Приликом обављања редовне ревизије, у зависности од обима библиотечке грађе и извора које библиотека поседује, у интерном акту треба предвидети и краће временске интервале, као што су три године за библиотеке које поседују до 50.000 јединица библиотечко-информационе грађе и извора, четири године за до 150.000 јединица библиотечко-информационе грађе и извора, пет година за до 300.000 јединица библиотечко-информационе грађе и извора, док библиотеке које имају преко 300.000 јединица библиотечко-информационе грађе и извора редовну ревизију обављају најмање једанпут у десет година.

► Да се отписана библиотечко-информациона грађа и извори по основу неактуелности, уколико није прихваћена понуда од стране Народне библиотеке Србије, односно Матице српске, продају у складу са одредбама Уредбе о одређивању опреме веће вредности и утврђивању случајева и услова под којима покретне ствари из јавне својине могу да се отуђују непосредном погодбом.

Све наведене одредбе, које би требало да садржи интерни акт о библиотечко-информационој грађи и изворима, односе се и на школске библиотеке, као организационе јединице образовне установе с циљем да помажу и унапређују образовно-васпитни процес.

Дипл. екон. Маја Јовановић, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Финансирање делатности основних школа – трансфери са различитих нивоа власти и приходи по основу обављања проширене делатности

Увод

Финансирање и надзор над радом основних школа уређени су Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о основном образовању, Законом о буџетском систему, Законом о буџету и другим прописима и подзаконским актима. У овом тексту укратко ће бити представљени подзаконски акти којима су уређени стандарди и критеријуми за финансирање школа, са примерима књижења и кратким освртом на прописани контни план и садржај конта прописан Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем, имајући у виду учестале неправилности које настају приликом књижења пословних промена. С обзиром на то да су школе у Србији развиле висок степен зависности од приватног улагања, при чему знатан удео потиче од дохотка који саме школе остварују кроз економске активности, као што је на пример давање школских објеката у закуп, у овом тексту осврнућемо се на законом прописане поступке и процедуре које су школе у обавези да спроводе уколико желе да обављају проширену делатност. На самом крају биће предочене најчешће неправилности које су уочене у поступку инспекцијске контроле.

1 Систем финансирања основног образовања – извори средстава

Средства за финансирање делатности школа обезбеђују се у буџету Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Школе могу да остваре и сопствене приходе по основу проширене делатности, као и друге приходе у складу са законом. Средства за финансирање школа из републичког, локалног и покрајинског буџета обезбеђују се у складу са критеријумима и стандардима финансирања које прописује министар. Остваривање прихода, евидентирање и коришћење сопствених и других прихода остварених у

складу са законом врши се у складу са Законом о буџетском систему и прописима донетим на основу овог закона.

1.1 Подзаконска акта

На основу Закона о основама система образовања и васпитања министар је донео:

- ▶ Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 73/2016 и 45/2018);
- ▶ Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег образовања и васпитања ученика са сметњама у развоју („Сл. гласник РС”, бр. 73/2016 и 45/2018);
- ▶ Правилник о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег музичког и балетског образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019).

Најважније одредбе Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног образовања и васпитања

Овим правилником прописују се критеријуми и стандарди за финансирање (даље: цена услуга) школа и установа које обављају делатност основног образовања одраслих.

Школи се за остваривање школског програма и годишњег плана рада школе обезбеђују средства на основу утврђене цене услуга, под условима и у складу са одредбама овог правилника. Цена услуга обухвата средства за плате, додатке запослених и социјалне доприносе на терет послодавца, која се обезбеђују из буџета Републике Србије, као и за друге текуће расходе (материјалне трошкове) за које се средства обезбеђују из буџета јединице локалне самоуправе у складу са законом. Цена услуга утврђује се и обрачунава на почетку сваке школске године. Измена цене услуга може да се врши током

буџетском рачуноводству, којим је прописано да се пословне књиге корисника буџетских средстава воде по систему двојног књиговодства, хронолошки, уредно и ажурно, у складу са структуром конта која је прописана Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем, чиме је **одговорно лице у финансијској служби корисника буџетских средстава починило прекршај из члана 20. Уредбе.**

4.2 Пример 2: Закуп школске сале

По донетом Решењу Министарства о давању сагласности за обављање проширене делатности Школа је закључила уговор о закупу школске фискултурне сале са закупцем.

Незаконитост: Школа је закључила уговор о закупу школске сале без претходно прибављене сагласности Дирекције.

Одредбама члана 22. Закона о јавној својини прописано је да носиоци права коришћења на непокретним и покретним стварима у јавној својини које су им пренете на коришћење имају право да ствар дају у закуп и да њоме управљају у складу са овим и другим законом по претходно прибављеној сагласности Дирекције. Одредбама става 4. истог члана прописано је да су уговор о давању на коришћење и уговор о закупу закључени без сагласности Дирекције ништави.

Издавање школске фискултурне сале у закуп по основу закљученог уговора о закупу са закупцем без претходно прибављене сагласности Дирекције супротно је одредбама члана 22. став 2. Закона о јавној својини.

ПС

Дипл. правник Слободанка Келечевић, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Неправилности утврђене контролом законитог и наменског коришћења средстава

Увод

Функција Буџетске инспекције је инспекцијска контрола примене закона у области материјално-финансијског пословања и наменског и законитог коришћења средстава корисника буџетских средстава, организација, предузећа, правних лица и других субјеката из чл. 84. и 85. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/09... и 72/19):

► јавних предузећа основаних од стране Републике Србије, правних лица основаних од стране тих јавних предузећа, правних лица над којима Република Србија има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору, као и других правних лица у којима јавна средства чине више од 50% укупног прихода;

► аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, јавних предузећа основаних од стране локалне власти, правних лица основаних од стране тих јавних предузећа, правних лица над којима локална власт има директну или индиректну кон-

тролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору, као и других правних лица у којима јавна средства чине више од 50% укупног прихода;

► правних лица и других субјеката којима су директно или индиректно дозначена буџетска средства за одређену намену, правних лица и других субјеката који су учесници у послу који је предмет контроле и субјеката који користе буџетска средства по основу задуживања, субвенција, остале државне помоћи у било ком облику, донација, дотација и др.

У поступку контроле Буџетска инспекција поштује начела законитости, ефикасности и економичности, начело оцене доказа и друга начела, при чему је самостална у вођењу поступка и доношењу налаза на основу чињеница утврђених контролом, а све у циљу обављања контроле на законит и квалитетан начин.

Поступак контроле врши се прегледом пословних књига, извештаја, евиденција и друге документације контролисаног субјекта како би се утврдило

Закључак

Корисници буџетских средстава приликом извршења буџета пренос и расподелу средстава морају да врше искључиво са апропријације економске класификације на којој су опредељена средства за одређену намену. Незаконито и ненаменско коришћење средстава санкционирано је одредбама Закона о буџетском систему.

Непоштовањем одредаба члана 54. став 1, члана 50. и члана 71. ставови 1. и 2 Закона о буџетском систему почињен је прекршај одговорног лица корисника буџетских средстава, утврђен одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему.

Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему прописана је новчана казна од 10.000 до 2.000.000 динара за одговорно лице корисника буџетских средстава ако не поштује одредбе чланова 49–61, члана 71. и члана 72. став 1. овог закона у поступку извршења буџета.

У члану 104. Закона о буџетском систему прописано је да захтев за покретање прекршајног поступка не може да се покрене ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен.

Одредбама члана 20. Уредбе о буџетском рачуноводству прописано је да ће се казнити за прекршај новчаном казном од 500 до 50.000 динара одговорно лице у финансијској служби корисника буџетских средстава ако пословне књиге не води по систему двојног књиговодства, хронолошки, уредно и ажурно.

Кривичним закоником („Сл. гласник РС”, број 85/2005, 88/2005 – испр., 107/205 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014), чланом 362а, утврђена је одговорност за ненаменско коришћење буџетских средстава, тј. да одговорно лице корисника буџетских средстава или одговорно лице у организацији обавезног социјалног осигурања које створи обавезе или на терет рачуна буџета одобри плаћање расхода и издатака преко износа од милион динара у односу на износ утврђен буџетом, финансијским планом или актом владе којим се утврђује износ средстава позајмице, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Одредбама члана 234а Кривичног законика прописано је да ће се затвором од шест месеци до пет година казнити одговорно или службено лице у наручиоцу јавне набавке које искоришћавањем свог положаја или овлашћења, прекорачењем граница свог овлашћења или невршењем своје дужности крши закон или друге прописе у јавним набавкама и тиме проузрокује штету јавним средствима, а уколико је дело учињено у вези са јавном набавком чија вредност прелази износ од 150.000.000 динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

Из наведеног произлази да због незаконитог и ненаменског коришћења расположивих средстава одговорна лица одговарају у прекршајном или кривичном поступку, зависно од висине износа утрошених средстава.

ПС

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама www.propisi.net, www.legeartis.rs и www.poslovnisavetnik.net увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За брзу информацију и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Весна Јовичић, овлашћени интерни ревизор

Пропусти буџетских корисника у рачуноводству

Увод

Послови буџетског рачуноводства обављају се у оквиру јединственог, организационо независног дела, као организационог дела међусобно повезаних послова и задатака уређених актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Вођење буџетског рачуноводства заснива се на готовинској основи, што значи да се трансакције и остали пословни догађаји евидентирају, односно признају у тренутку када се новчана средства приме на рачун буџетског корисника, односно исплате са рачуна буџетског корисника, у складу са међународним рачуноводственим стандардом за јавни сектор, према готовинској основи.

Пословне књиге су једнообразне евиденције о финансијским трансакцијама којима се обезбеђује увид у стање и промене стања на имовини, капиталу, потраживањима и обавезама, изворима финансирања, приходима и примањима, односно расходима и издацима, као и у резултату пословања. Пословне књиге воде се по систему двојног књиговодства на субаналитичким (шестоцифреним) контима, прописаним правилником којим се уређује стандардни класификациони оквир и Контни план за буџетски систем. Буџетски корисник у складу са својим потребама може да предвиди и коришћење конта на седмом односно осмом нивоу аналитике, као рашчлањена субаналитичка конта уређена стандардним класификационим оквиром и Контним планом за буџетски систем.

Рачуноводствена исправа је јавна исправа која представља писани, односно електронски запис о насталој пословној промени и другом догађају. Она је основ за књижење промена стања на имовини, капиталу, потраживањима и обавезама, изворима финансирања, приходима и примањима, односно расходима и издацима, као и у резултату пословања. Рачуноводственом исправом сматра се и рачуноводствена исправа која се саставља у финансијској служби буџетског корисника, као што су сторно књижење, требовање, отпремница, доставница, налог за прекњижавање, спецификација, књижна писма, одлука, решење о ликвидацији

мањкова и вишкова, записник о усаглашавању потраживања и обавеза, обрачун, преглед и др.

1 Примери пропуста

1.1 Налози за књижење не прате хронологију књижења

У поступку контроле на увид су дати налози за књижење који не прате хронологију књижења по бројевима и датумима, на основу чега је могло да се закључи да се налози за књижење бришу и нема хронологије. На пример, налози за књижење су означени: бр. 1127 од 27. 05. 2019, бр. 1131 од 23. 05. 2019, бр. 1911 од 11. 10. 2019, бр. 1917 од 30. 09. 2019.

Чланом 20. Уредбе о буџетском рачуноводству предвиђена је казна у износу од 500 до 50.000 динара за прекршај одговорног лица у финансијској служби корисника буџетских средстава ако не води пословне књиге по систему књиговодства, хронолошки, уредно и ажурно. За радње из овог члана новчаном казном од 10.000 до 1.000.000 динара казниће се организације обавезног социјалног осигурања.

1.2 Корисник не води помоћну књигу основних средстава

У поступку контроле на увид није дата помоћна књига основних средстава. У члану 14. Уредбе о буџетском рачуноводству наведене су помоћне књиге. Помоћна књига основних средстава обезбеђује детаљне податке о свим основним средствима дефинисаним Правилником о номенклатури нематеријалних улагања и основних средстава са стопама амортизације.

1.3 Веродостојна исправа за књижење

У поступку контроле на увид није дата евиденција из које се види када рачуноводствена служба прима документацију на књижење, тако да не може да се утврди време достављања документације на књижење. Већина докумената не садржи три потписа. Потписи су нечитки и не може са сигурношћу да се тврди ко је особа која је документ потписала.

Чланом 16. ставовима 7. и 10. Уредбе о буџетском рачуноводству дефинисано је да рачуновод-

Календар пореских и других обавеза за април 2020. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића, на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2020.	10. 4. 2020.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 3 – 31. 3. 2020.	10. 4. 2020.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 3 – 31. 3. 2020.	15. 4. 2020.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 3 – 31. 3. 2020. 1. 4 – 15. 4. 2020.	15. 4. 2020. 30. 4. 2020.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 3 – 31. 3. 2020.	најраније 20. 4. 2020.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 3 – 31. 3. 2020.	најраније 20. 4. 2020.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 3 – 31. 3. 2020.	најраније 20. 4. 2020.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво за индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о порезу на добит правних лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 3 – 31. 3. 2020.	15. 4. 2020.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСУ – Извештај послодавца о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом. Уплата обавезе за претходни месец.	1. 3 – 31. 3. 2020.	5. 4. 2020.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о порезу на премије неживотних осигурања Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања				
Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 3 – 31. 3. 2020.	10. 4. 2020.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији			
Опис	Период	Рок	Основ
Појединачна пореска пријава за порез по одбитку	1. 3. – 31. 3. 2020.	Пре сваке исплате прихода током месеца	Порески обвезник, односно порески платилац подноси у електронском облику Пореској управи појединачну пореску пријаву за порезе по одбитку пре сваке исплате прихода на које се обрачунава и плаћа порез по одбитку, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без исплате зараде

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере	1. 3 – 31. 3. 2020.	15. 4. 2020.	Утврђивање обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере врши Пореска управа решењем, на основу података о осигураницима по том основу, које јој доставља надлежна организација за обавезно социјално осигурање
Крајњи рок за исплату зарада за претходни месец, односно обрачун и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на најнижу основицу ако послодавац нема средства за исплату зарада	1. 3 – 31. 3. 2020.	30. 4. 2020.	Исплаћена зарада или обрачунати доприноси за обавезно социјално осигурање
Плаћање доприноса на приходе од обављања самосталне делатности за претходни месец	1. 3 – 31. 3. 2020.	15. 4. 2020.	Члан 22. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Закон о туризму			
Опис	Период	Рок	Основ
Боравишна такса	16. 3 – 31. 3. 2020. 1. 4 – 15. 4. 2020.	5. 4. 2020. 20. 4. 2020.	Боравишна такса за сваки дан боравка у угоститељском објекту

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016; ауџенџично тумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан у коме орган не ради, рок истеће кад прошлеке први наредни радни дан.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА